Тошкент оқшоми

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

№ 25 (8.915) * 1997 йил 28 февраль, жума * Сотувда эркин нархда

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ МАЖЛИСИ

26 февраль куни Президент Ислом Каримов раислигида республика Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ҳамда 1997 йилда мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлиси бўлди. Унда вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари, вазирликлар, давлат қўмиталари, концернлар, корпорациялар, уюшма ва идораларнинг раҳбарлари иштирок этди.

Республика Президенти Ислом Каримов мажлисда маъруза қилди.

Йиғилишда республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Олий Мажлис Раисининг ўринбосарлари, Бош вазир ўринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

ИСЛОҲОТЛАР ИЗЧИЛЛИГИ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ОМИЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОННИНГ 1996 ЙИЛДАГИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТИ ЯКУНЛАРИ ҲАМДА 1997 ЙИЛДАГИ ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН МАЖЛИСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

Муҳтарам кенгаш қатнашчилари!

1996 йил якунлари, эришилган натижалар ва шу билан бирга ислоҳотларни амалга оширишда йўл қўйилган хато ва камчиликлар таҳлили биз учун алоҳида муҳим аҳамият касб этади. Чунки 1997 йилги иқтисодий янгиланишларнинг устувор йўналишлари айни мана шу асосда белгиланиши керак.

Ўтган йилга якун ясар эканмиз, унинг асосий хусусиятлари ҳақида хулоса чиқарганда, 1996 йил мамлакатимиз учун бозор иқтисодиётига асосланган демократик янгиланишлар йўлида муҳим босқич бўлди, дейишга тўла асосимиз бор.

1996 йил ҳақида гапирар эканмиз, **энг аввало** у иқтисодий ва молиявий барқарорлик йили бўлганини тўла ишонч билан айтиш мумкин. Чунки бу йилда иқтисодий ўсиш учун мустаҳкам пойдевор яратилди.

Ялпи ички маҳсулот 1995 йил даражасига қараганда 101,6 фоизни, саноат маҳсулоти ҳажми — 106 фоизни, истеъмол молларини ишлаб чиқариш — 108 фоизни ташкил этди. Бюджет камомади 3,5 фоиздан ошмади. Пулнинг қадрсизланиш ўртача йиллик даражаси 2 мартага камайди. Нақд пул эмиссияси даражаси эса 20,4 фоиздан 19,7 фоизга қисқарди.

Иккинчидан. Миллий валютани мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирлар амалга оширилди. Бу миллий валютанинг ягона тўлов воситаси сифатидаги мавқеини ошириш имконини берди. Биржадан ташқари валюта бозорини ривожлантириш учун ташкилий ва ҳуқуқий шарт-шароитлар барпо этилди. Ўзбекистон Республикаси валюта биржасида 1995 йилда 1,3 миллиард доллар сотилган бўлса, 1996 йилда 3,3 миллиард доллар миқдорида хорижий валюта сотилди.

Учинчидан. Иқтисодиётнинг таркибий тузилиш жиҳатидан ўзгартириш ишлари изчил амалга оширилди. 166,5 миллиард сўмлик сармоя ўзлаштирилиб, бундан 66 фоизи ишлаб чиқариш соҳаларини ривожлантиришга сарфланди.

Асака автомобиль заводи, «Кварц» ишлаб чиқариш бирлашмасида меъморлик ойнаси ишлаб чиқариш бўйича цех қурилиши тугалланди, «Кабул-Тўйтепа-Текстайлз» қўшма корхонаси, Қарши шаҳридаги тўқимачилик комплекси, чарм маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш бўйича «Касмир-Дери» қўшма корхонаси, Чирчиқдаги болалар пойабзали ишлаб чиқариш бўйича «КИБО» қўшма корхонаси ва яна бир қанча муҳим объектлар фойдаланишга топширилди.

Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи, Газли-Нукус газ қувури, 3-кон-металлургия заводи, Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон янги темир йўли, Қамчиқ довонидаги автомобиль йўли қурилишлари жадал суръатлар билан амалга оширилмоқда, Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли материаллар комбинати, Олмалиқ кон-металлургия комбинати ва бошқа муҳим объектларни қайта қуриш давом эттирилди. 150 дан ортиқ янги хилдаги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Тўртинчидан. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, бозор инфраструктурасини шакллантириш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилди.

Бозор ислоҳотлари натижасида ҳозирги пайтда халқ хўжалигида банд кишиларнинг ва ишлаб чиқарилган миллий даромаднинг 70 фоизи, саноат маҳсулотининг 53,5 фоизи, қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг 97,7 фоизи нодавлат сектори ҳиссасига тўғри келди.

Бешинчидан. Ташқи иқтисодий фаолият сезиларли даражада фаоллашди. Ташқи савдо обороти 9,3 миллиард доллардан ошди. Бу ўтган йил даражасидан 1,4 марта кўпдир. Ташқи иқтисодий фаолиятимиз жуғрофияси ҳам анча ўзгарди. Иқтисодий ривожланган ва ривожланаётган хорижий мамлакатлар билан ташқи савдо обороти 1,7 мартага кўпайиб, умумий ҳажмнинг 72 фоизини ташкил этди.

* * *

Шу билан бирга ўтган йили олдимизга қўйилган вазифаларни амалга оширишда жиддий хато ва нуқсонларга ҳам йўл қўйилганини тан олиш лозим.

1996 йил қишлоқ хўжалиги учун оғир келди. Қишлоқдаги ислоҳотлар жуда суст ва кўп ҳолларда расмиятчилик йўлида амалга оширилмоқда. Яқинда бу масалалар махсус кенгашда кўриб чиқилди ҳамда бу вазиятга принципиал баҳо берилди. Иқтисодиётнинг бошқа соҳаларида ҳам бундай камчиликлар мавжуд.

Пул қадрсизланиши даражаси қисқаришига қарамасдан, йил натижалари бўйича бу кўрсаткич кўзда тутилган тахминлардан юқори бўлди. Кўпгина корхона ва соҳаларнинг молиявий аҳволи мураккаблигича қолмоқда, айланма (оборот) маблағлари етишмаслиги сезилмоқда, ўзаро ҳисоб-китоб муаммоси ва тўловлар илгаригидай долзарб бўлиб турибди.

Корхоналарни акциялаштириш жараёни суст ва юзаки бормоқда, қимматли қоғозлар бозори ҳам яхши ривожланмаган, фонд бозори фаолиятида ҳам камчилик кўп. Корхоналарда мулк шакли ўзгарди, бироқ улар фаолиятида принципиал, сезиларли ўзгаришлар деярли юз бергани йўқ.

Бозор инфраструктурасини шакллантириш, банк, молия ва суғурта тизимларини қайта ташкил этиш, бу соҳаларда билимдон ва замонавий фикрлайдиган мутахассисларни тарбиялаш бўйича ҳали жуда кўп иш қилиниши керак.

Республикада зарур ҳуқуқий база барпо этилган, бироқ ҳуқуқий меъёрлар ҳозирча суст амалга оширилмоқда. Шахсий ташаббусда тадбиркорликни ривожлантириш учун ҳам ташкилий иқтисодий шарт-шароитлар барпо этилган, бироқ бу ерда ҳам тўсиқлар жуда кўп. Ўрта ва кичик бизнес ҳам янада жиддийроқ қўллаб-қувватлашга муҳтож.

Кўпгина раҳбар ходимлар ва ўрта бўғин ходимлари онгида мустаҳкам ўрнашиб қолган маъмурий-буйруқбозлик тизимининг қолиплари ҳамон жуда мустаҳкам. Афсуски, бу одамларнинг кўпчилиги юз бераётган ўзгаришларни ғоят заиф идрок қилмоқда. Улар бу ўзгаришларнинг моҳиятини яхши англаб етмаяпти ва шу сабабли ислоҳотлар йўлига тўсиқ бўлмоқда.

Ҳали мулкдорлик туйғуси ҳам тўла қарор топгани йўқ. Мулкдорлик ҳуқуқи берилган кишилар ўзини мулкдор деб ҳисоблай олмаяпти, мулкка эгалик ҳуқуқларидан фойдалана олмаяпти. Ҳақиқий мулкдорлик туйғусидан маҳрум киши ўз ҳуқуқлари учун, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва пировард натижа учун кураша олмайди. Бу борада ҳуқуқий асос, ҳуқуқ ва суд органлари, адвокатура, суғурта ва аудит тизими ҳам заиф ишлаяпти. Бу эса бугунги кунда мулкдорлар синфини шакллантириш ва ривожлантириш, умуман ислоҳотлар самарадорлигига салбий таъсир кўрсатадиган энг катта муаммодир.

Муҳтарам дўстлар!

Ҳал этилмаган муаммолар мавжудлигига қарамай, 1996 йилда иқтисодий ислоҳотларнинг амалга оширилишига баҳо бериладиган бўлса, йилнинг асосий якунлари умуман бажарилган, деган хулосага келиш мумкин.

Мен бир гапни кўп такрорлаганман, ҳозир ҳам эътиборингизни шунга яна бир бор жалб этмоқчиман. Бу — ислоҳотлар жараёни изчил ва тўхтовсиз жараён эканидир. Биз амалга ошираётган ислоҳотларни қандайдир вақт доираси билан, муайян муддатлар билан чеклаб-чегаралаб бўлмайди. Барча ўзгаришларни босқичма-босқич, яъни тадрижий йўл билан амалга оширишимиз лозим.

Биз 1997 йилга айнан мана шу нуқтаи назардан, яъни Ўзбекистоннинг сиёсий, иқтисодий ва гуманитар ислоҳотлар йўлидан дадил боришидаги изчил босқич сифатида қарашимиз лозим.

1997 йилнинг энг муҳим, устувор вазифалари иқтисодий ислоҳот, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича идоралараро кенгашда, шу йил 27 январь куни ўтказилган қишлоқ хўжалиги масалаларига бағишланган йиғилишда кенг муҳокама этилган эди.

Хўш, биз 1997 йилда эътиборни қандай вазифаларни бажаришга қаратишимиз, бунинг учун зарур бўлган барча ресурсларни сафарбар этишимиз керак? Биз учун нималар устувор бўлиши лозим?

Ўзбекистон аҳлига яхши маълумки, **1997 йил Инсон манфаатлари йили, деб белгиланган.** Бугунги кунда ҳар бир киши бу ғоя замирида қандай маъно мужассамлигини, бу билан биз ўз олдимизга қандай мақсад қўйганимизни яхши англаб олиши жуда муҳимдир. Нима учун бу масала бугунги кунда бундай улкан ва долзарб аҳамият касб этмоқда?

Мана шу масалаларга имкон бори қадар қисқача тўхталиб ўтишни истардим.

Биринчидан, 1997 йилни Инсон манфаатлари йили, деб белгилаганимиз, биз Ўзбекистонда бу муҳим масалани ҳал этишга эндигина киришяпмиз, деган фикр туғдирмаслиги лозим. Биз илгари ҳам, яъни бутун ислоҳотлар жараёнида аҳолининг ижтимоий муҳофазаси ва уни қўллаб-қувватлаш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг қонунчилик ва ҳуқуқий асосларини шакллантириш ҳамда амалга ошириш масалаларига катта аҳамият бериб келганмиз.

Бироқ чора-тадбирлар кўп ҳолларда тарқоқ бўлиб, уларга муайян, лекин айни замонда ўтиш даврининг ўткир ижтимоий масалаларини юмшатишга хизмат этувчи алоҳида вазифалар сифатида қаралган эди.

(Давоми 2-бетда).

Маънавият

«ҚАДРИЯТ» ДАВРАСИ

Собир Раҳимов туманидаги Беруний маҳалласида «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими қошида «Қадрият» давраси тузилди.

У жамиятда хотин-қизларнинг фаолликларини янада ошириш, хонадонларга маънавият, маърифат уруғларини сочиш, унутилиб бораётган урф-одатлар, расм-русумлар, миллий ва маънавий қадриятларимизни ёшлар онгига сингдириш, халқ орасида турли-туман тадбирлар ўтказиш каби хайрли мақсадларни кўзлаган ҳолда ташкил этилди.

Давранинг фаолият йўналишлари еттита энг муҳим: инсон, одоб, ахлоқ, шарқона тарбия, соғлом оила; аждодлар мероси; ёшлар тарбиясида адабиёт ва санъат; мактаб — маҳалла — оила бирлиги; инсоний қадриятлар, урф-одатлар, байрамлар, маросимлар; маънавият тарғиботи йўналишларни қамраб олган. Ана шу ҳар бир шўъба раислари этиб таниқли олима, шоира, ёзувчи аёллар сайланди.

Шунингдек, шу куни «Энг намунали маҳалла хотин-қизлар қўмитаси» шаҳар кўрик-танловининг туманларда ўтказилган биринчи босқичи ғолибларини тақдирлаш маросими ҳам бўлиб ўтди. Унда шаҳримизнинг 11 та туманида хотин-қизлар билан ишлаш фаолиятини намунали йўлга қўйган маҳаллалар мутасаддилари қимматбаҳо совғалар билан сийланди. Беруний маҳалласига эса «Энг намунали маҳалла хотин-қизлар қўмитаси» республика кўрик-танловида ғолиб чиққанлиги учун махсус совғалар топширилди.

Дилшод ИСМОИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг 1997 йил намунасидаги қиймати 200 сўм бўлган пул билетини муомалага чиқариш тўғрисида

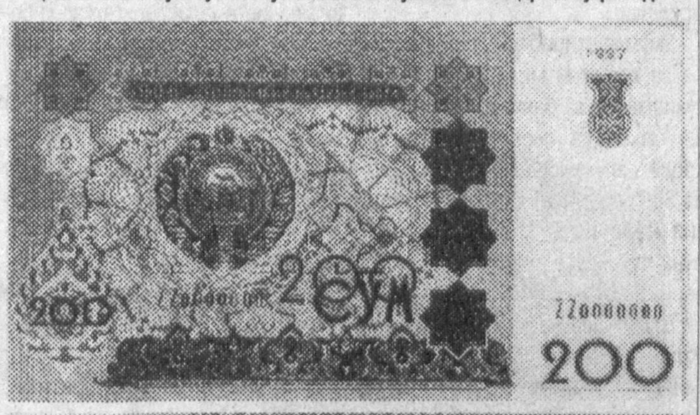

1997 йил 1 мартдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг 1997 йил намунасидаги қиймати 200 сўм бўлган пул билети муомалага чиқарилади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг 1997 йил намунасидаги қиймати 200 сўм бўлган пул билети 144x78 мм. ўлчамидаги оқ қоғозга босилган.

Пул билетининг ўнг тарафидаги кенг оқ рангли майдонда Ўзбекистон Республикаси Герби кўринишидаги сув белгиси мавжуд.

Билетнинг деярли марказидан билетнинг бутун эни бўйича металл қўшилган ярим эфирли ҳимоя ипи ўтади.

Билетнинг олд тарафида яшил-сариқ, бинафша ва жигар ранглар кўпроқ ишлатилган.

Билет олд тарафининг юқори қисмида «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ» ёзуви бор, унинг остида нақшли рамкада Ўзбекистон Республикасининг Герби тасвирланган. Герб остида пул билетининг қора рангли иккита лотин ҳарфидан иборат серияси ва еттита рақамли номери бор.

Билет пастки қисмининг марказида унинг қиймати -- «200 СЎМ» кўрсатилган.

Билетнинг қуйи қисмида «ЎЗБЕКИСТОН СЎМИ РЕСПУБЛИКА ҲУДУДИДА ҲАММА ТЎЛОВЛАР УЧУН ЎЗ ҚИЙМАТИ БЎЙИЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИ ШАРТ» ёзуви бор.

Билетнинг ўнг қуйи қисмида билет серияси ва номери тагида «200» рақами мавжуд бўлиб, у узлуксиз «ЎЗБЕКИСТОНРЕСПУБЛИКАСИМАРКАЗИЙБАНКИ» микроматни билан чизилган, юқори қисмида розетка бўлиб, унинг устида билет босиб чиқарилган йилини кўрсатадиган «1997» ёзуви бор.

Мазкур пул билетининг орқа томонидаги асосий қисми яшил, кўк ва тўқ сариқ ранглардир.

Банкнотнинг орқа томонида маркази бўйлаб қуёшли шер тасвири туширилган. Билетнинг марказий қисми юқориги чап ва пастки ўнг томонларида унинг қиймати -- «200 СЎМ» кўрсатилган. Банкнотнинг қуйи қисмида «ЎЗБЕКИСТОН СЎМИНИ ҚАЛБАКИЛАШТИРИШ ҚОНУНГА МУВОФИҚ ТАЪҚИБ ҚИЛИНАДИ» ёзуви, билетнинг чап тарафи қуйи қисмида яшил-кўк розеткада «200» рақами бор.

Мазкур пул билети Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳамма тўловлар учун мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча жисмоний ва юридик шахслар томонидан, шунингдек, банклар томонидан омонатларга ва ҳисоб рақамларга қўйиш учун ҳеч қандай чекловларсиз қабул қилиниши шарт.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 26 февраль куни Корея Республикасининг элчиси Со Кон Ини унинг элчилик ваколати ниҳоясига етганлиги муносабати билан қабул қилди.

● Вазирлар Маҳкамаси «Жаҳон адабиёти» журналини ташкил этиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

● Олтмиш йилдан буён халқ амалий санъати билан шуғулланиб келаётган, фарзандлари ва шогирдлари иштирокида Қўқон хонлиги ўрдасини хайрия сифатида таъмирлаб берган наққош Саидаҳмад Маҳмудовга мамлакатимиз Президенти совғаси топширилди.

● Грузия мудофаа вазирининг Тошкентга ташрифи доирасида Ўзбекистон билан Грузия мудофаа вазирликлари ўртасида ҳамкорлик юзасидан қатор ҳужжатлар имзоланди.

● Миср Араб Республикаси ташқи ишлар вазири ўринбосари Фатҳий аш-Шазлий бошчилигидаги делегация аъзоларининг мамлакатимизга уч кунлик ташрифлари доирасида улар Бош вазир ўринбосари Мираброр Усмонов билан учрашдилар, турли вазирликлар, Тошкент шаҳар ҳокимлигида бўлиб, ўзаро фойдали ҳамкорликни ривожлантириш истиқболлари юзасидан фикрлашиб олдилар.

● Савдо ва саноат бўйича Ўзбекистон — Британия кенгашининг ҳамраиси Жефри Брей бошчилигидаги Англия амалий доиралари вакиллари ўзаро алоқаларни ривожлантириш юзасидан республикамиз вазирликларида музокаралар олиб бордилар. Самарқанд, Жиззах, Сирдарё вилоятлари саноатчилари ва тадбиркорлари билан учрашдилар.

● 2 март куни Ўзбекистон Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлганига беш йил тўлади.

● Республика прокуратураси ҳайъатининг мажлисида Президентнинг 1995 йил 12 майдаги «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони жойларда қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди.

● «ЎзБАТ» ҳиссадорлик жамияти бош менежери Питер Тейлор «Хон» олтин сигаретасини сотиб олиб омади чопган Ангрен автотранспорт корхонасининг ходими Шамил Шайдуллинга ушбу Ўзбекистон — Британия қўшма корхонаси совғаси — «Доган» енгил автомашинаси калитини топширди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия Президенти Борис Ельциннинг бетоблиги сабабли ўтказиш муддати икки марта ўзгартирилган Ҳамдўстлик давлатлари раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви 28 мартга белгиланди. Бу ҳақда Ҳамдўстлик ижроия котибиятининг матбуот хизмати маълум қилди.

● Бугун Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзовнинг Қозоғистонга икки кунлик расмий ташрифи ниҳоясига етади. У Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев билан ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш масалаларини муҳокама қилди.

● Бугун Санкт-Петербургда Россия, Белоруссия, Қозоғистон ва Қирғизистон парламентлараро шўъбасининг мажлиси бўлади. Унда ўзаро иттифоққа бирлашишни режалаётган бу давлатлар қонунчилигини мувофиқлаштириш масалалари муҳокама этилади.

● Оби Гармда ўзларининг беш хизматчиси Баҳром Садиров жангарилари томонидан гаровга олингандан сўнг Тожикистонда фаолиятини тўхтатган Халқаро Қизил Хоч қўмитаси мамлакат маъмурларидан тегишли кафолатлар олгандан сўнг бу ерда яна иш бошлашга қарор қилди.

ХОРИЖДА

● Исроил Бош вазири Бениамин Нетаниаху ҳукумати Шарқий Қуддусда яҳудийлар янги турар жойларини қуриш тўғрисида қарор қабул қилганидан сўнг бу ердаги вазият ғоят кескинлашиб кетди. Фаластин раҳбари Ёсир Арофат Исроил томонини аҳдлашувларни қўпол равишда бузишда айблаб АҚШ ва Миср Президентлари, Иордания подшосига мурожаат этди. Фаластинликлар ғалаёнлари бўлиши эҳтимоли кўзда тутилиб Исроил қўшинлари оширилган жанговар ҳолатга келтирилди.

● Жанубий Корея Бош вазири Ли Су Сон ҳукумати истеъфога чиқиши тўғрисида баёнот берди. Бу ушбу ҳукумат баъзи аъзоларининг касодга учраган «Ханбо» концерни раҳбариятидан пора олишга даҳлдор эканликларини мамлакат Президенти миллатга мурожаатида тан олгандан сўнг рўй берди.

● Япониянинг Киодо Цусин агентлиги хабар қилишича, АҚШ мана икки ҳафтадан бери Жанубий Кореянинг Пекиндаги элчихонасига яширинган Шимолий Корея раҳбарларидан бири Хван Ден Обни қабул қилишга тайёр эканлигини билдирган.

«ОҚШОМ»НИНГ УШБУ СОНИДА:

❑ Ердан охирги қорлар, қуёш тушмайдиган ерлардаги муз парчалари ҳам томчиларга қўшилиб, эрий бошлади.

❑ Инсон учун энг азиз нарса ҳаётдир. У бир маротаба яшайди, бу умрни шундай ўтказиш керакки, бутун ҳаёт ва кучимни инсонларнинг бахти учун курашга бағишлай олдим деб айта олсин.

❑ Меҳмондўстлик ўз номи билан дўстлашиш демакдир. Нақл қилишларича, ёқимли куй, дилрабо қўшиқ кишига руҳан озуқа бўлади, доно дўст, хуштабиат улфат эса жон озиғидир.

5-БЕТ

❑ Газетанинг ушбу саҳифасини ўқисангиз «Зангори экран» орқали бир ҳафта мобайнида қандай эшиттиришлар кўриш мумкинлигини, тижорат хабарлари ва эълонлар билан танишасиз.

4-БЕТ

Нигоҳ

САМАРАЛИ ИҚТИСОДИЙ ЙЎЛ

Юртимиз мустақилликка эришгандан бери дунё назарига тушиб келмоқда. Республикамизнинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўлида демократик ҳуқуқий давлат қуриш сари олиб бораётган сиёсати, мамлакатда кечаётган иқтисодий ислоҳотлар хорижий мамлакатларда катта қизиқиш уйғотяпти. Масалан, Германияда чиқадиган «Франкфуртер алгемайне цайтунг» газетасининг шу йил 20 январь сонида «Иқтисодиёт» рукни остида республикамизда олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларга бағишланган «Ўзбекистоннинг самарали иқтисодий йўли» сарлавҳали мақоласи фикримизнинг далилидир.

«Ўзбекистон мустақилликка эришгандан буён қўшни давлатларга нисбатан самарали иқтисодий ривожланиш йўлидан оғишмай бормоқда, — дейилади мақола аввалида. — Ўзбекистон бошқа МДҲ давлатлари йўл қўйган хато ва камчиликлардан тўғри хулоса чиқариб олмоқда, масалан, хусусийлаштириш жараёнида. Бу жараённинг иккинчи босқичи ўтган кузда инвестиция фондларининг яратилиши билан амалга оширила бошланди. Авваллари хусусийлаштирилаётган корхона акцияларининг ўттиз фоизи биржалар ихтиёрида бўларди. Корхона жамоаси ўз улушларини сотиб олар, шу тариқа акцияларнинг кўп қисми уларнинг қўлига ўтиб кетар, шундай қилиб корхона капитали бутунлай сарфланиб кетарди. Эндиликда инвестиция фондлари бир неча юзлаб корхоналардан акцияларнинг камида ўттиз фоизини олади ва бу билан тадбиркорликка янги маблағларни жалб қилади» деб ёзади мақола муаллифи.

Самарали банк тизимини яратиш, банк ишлари соҳасида миллий банкнинг монополиячилик қилишига барҳам бериш мақсадида бир неча молиявий муассасалар тузиш борасидаги ишлар дуруст кетаётибди. Ўзбекистонда ислоҳотлар секинлик билан бўлса-да, тўғри йўлдан олиб борилмоқда. Халқ хўжалигининг кўпгина соҳаларидаги кўрсаткичлар ижобийдир, улар бу соҳаларда иш бир маромда бораётганидан далолат беради. Муваффақиятларни таъмин этаётган омиллар турли хилдир. Солиқларнинг бюджетдаги ҳиссаси Россиядагига қараганда уч баробар кўп. Экспорт (энг аввало пахта, олтин ва мис) тушумлари бюджетга оқиб турибди. Инфляцияга қарши кураш ҳам ўзига хос олиб борилмоқда. 1996 йилнинг учинчи чорагидан бошлаб мамлакатда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш яна кўпая борди, йил якунлари бўйича эса бу борадаги ўсиш икки фоизни ташкил этди.

Катта лойиҳаларнинг амалга оширилиши ҳам иқтисодиётни ривожлантиришга хизмат қилаётибди. «Ньюмонт-Майнинг» Америка Қўшма Штатлари билан ҳамкорликда қуриб битказилган олтин қазиб олиш мажмуасига 150 миллион доллар сарфланган. Кореянинг «ДЭУ» концерни билан биргаликда бунёд этилган автомобиль заводи қурилишига эса 658 миллион доллар сарф бўлган, бу ерда 2000 йилдан бошлаб йилига 160 мингта автомобиль конвейердан чиқа бошлайди. Британия-Америка тамаки концерни Ўзбекистон тамаки саноатида ўзига хос ўрин эгаллаб келмоқда. Концерн ёрдамида кўплаб заводлар қайтадан жиҳозланди, тўқимачилик корхоналари қурилди.

Хорижий инвестициялар мамлакат иқтисодиётини кўтаришга, қўшимча ишчи ўринлари яратишга даъват этилган. Чунки аҳоли сони тез ўсиб боряпти, айниқса қишлоқда. Шунинг учун ҳам қишлоққа саноатни олиб келиш долзарб вазифа бўлиб қолаётир, дейилади мазкур мақолада.

Мирзаали АКБАРОВ, шарҳловчи.

ИСЛОҲОТЛАР ИЗЧИЛЛИГИ — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ОМИЛИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бугун вазифалар мутлақо бошқа тарзда қўйилмоқда. Инсоннинг ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги барча саъй-ҳаракатларимизни мувофиқлаш керак. Бу саъй-ҳаракатлар яхлит, умумлаштирилган тарзда олиб борилмоғи, бошқача айтганда, ҳар томонлама уйғун бўлмоғи лозим. Ушбу мақсадда барча имкониятларимиз, куч-ғайратимизни бирлаштиришга тўғри келади.

Иккинчидан, яна шуни таъкидлашни истардимки, бизнинг бу тадбирларимиз, 1997 йилда Инсон манфаатлари билан боғлиқ барча муаммоларни бир йўла ҳал қилиб ташлаймиз, деган маънони билдирмайди. Мазкур муаммолар ечимига юзаки қарамаслик керак. Енгил-елпи ёндашув муаммолар моҳияти ва аҳамиятини қадрсизлантиради ва пировард оқибатда амалий иш билан мустаҳкамланмаган қуруқ шиорбозликка олиб келади.

Инсон манфаатлари ҳимоясини таъминлаш — албатта, узоқ давом этадиган, мураккаб жараёндир. У соф ҳуқуқий, ижтимоий, ахлоқий муаммолар доирасига ҳам сиғмайди.

Бозор муносабатлари чуқур илдиз отган, умумжаҳон тизимлари билан ҳар томонлама интеграциялашган, иқтисодий бақувват, демократик давлатгина инсон эрки, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиши, муносиб турмуш шароитини яратиб бериши мумкин.

Шу билан бирга, сиёсий ислоҳотларни жадаллаштириш, жамиятимиз ҳаётида демократик қадриятларни мустаҳкамлаш, аввал кўп марта зикр этганимиздек, иқтисодий ислоҳотлар самарадорлигини оширишнинг муҳим шартидир.

Учинчидан, яна бир бор таъкидлаш жоизки, инсон манфаатларини таъминлашни амалга ошириш — Ўзбекистонда олиб борилаётган ислоҳотларнинг изчил, олдиндан аниқ-равшан белгиланган мантиқий давомидир.

Бинобарин, 1997 йилни Инсон манфаатлари йили деганимизда биз, аввало, мустақиллик шароитида кечган беш ярим йиллик мураккаб ҳаётимизга яна бир бор кўз ташлаб, сиёсий, иқтисодий, гуманитар соҳалардаги ислоҳотларимизнинг илк натижаларини инсон манфаатлари нуқтаи назаридан баҳолаш зарурлигини назарда тутамиз.

Ҳаётимизга, жамият қурилишига узвий равишда кириб келаётган ўзгаришлар, янгиликлар фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлашга, меҳнатни ташкил қилиш, инсоннинг турмуш шароитини яхшилашга қай даражада таъсир этаётганини биз аниқ-равшан тасаввур этмоғимиз зарур.

Эришган ютуқларимизни танқидий кўз билан баҳолар эканмиз, тан олишимиз керакки, биз ўтган йиллар мобайнида инсон манфаатларини ҳимоя қилишни сифат жиҳатдан янги поғонага кўтаришга имкон берувчи зарур заминни, пойдевор, барқарор асоснигина ярата олдик. Бу борада биз ҳали, хусусан жорий йилда ҳам, жуда кўп иш қилишимиз лозим.

Бор саъй-ҳаракатимиз, амалий ишларимиз билан одамларни мунтазам ишонтириб бормоғимиз керакки, ислоҳотлар жараёнида фақат уларнинг ўзлари фаол иштирок этган тақдирда, белгиланган мақсадларга етиш учун жамиятнинг ҳар бир аъзоси жонини жабборга бериб тер тўккан тақдирда, ислоҳотларни олға силжитиш, чуқурлаштириш мумкин.

Ўзбекистон ҳукумати манфаатдор давлат ва ижтимоий тизимлар билан инсон манфаатлари ҳимоясини амалга оширишнинг 1997 йилга мўлжалланган чора-тадбирлар Дастурини ишлаб чиқди. Мазкур Дастурда ечиш кўзда тутилган ўзаро боғлиқ муаммолар мажмуи қуйидагиларни ўз ичига олади:

— шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ҳимоясини амалга ошириш;

— инсон ҳуқуқи ва унинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш;

— инсоннинг маданий, маънавий интеллектуал лаёқатини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратиш.

Дастурда инсоннинг кўпқиррали манфаатларига жавоб берувчи тадбирлар белгиланган. Асосий гап дастурда белгиланган чора-тадбирларнинг қуруқ гапга айланиб қолишига йўл қўймасликда.

Мазкур дастурий чора-тадбирларнинг амалга оширилиши, мамлакатимизнинг ҳар бир фуқаро, ҳар бир шаҳри, ҳар бир қишлоғи ҳаётида ўз ифодасини топиши ўта муҳимдир.

Мазкур тадбирлар янги ташаббуслар туғилишига, янги имкониятлар очилишига олиб келиши, одамларимизга бунёдкорлик кайфияти бағишлаши билан ғоят муҳимдир.

Бугунги барча саъй-ҳаракатларимиз нафақат замондошларимиз, балки келажак авлодларимиз бахтсаодати учун ҳам хизмат қилишини одамлар ҳис этиши айниқса муҳим.

Мазкур дастурнинг мазмун-моҳияти бандма-банд, бобма-боб, барча тафсилотлари билан жойлардаги ижрочиларга етказилиши, унинг ижроси мунтазам назорат қилиб борилиши зарур.

Азиз ватандошлар!

Юқорида тилга олинган Дастур ва иқтисодимизни ислоҳ этишнинг умумий стратегиясидан келиб чиққан ҳолда, 1997 йилнинг энг долзарб масалалари — муаммолари нима, деб сўрашингиз табиий.

Биринчи галдаги энг муҳим вазифа — 1997 йилда макроиқтисодий барқарорлик, инфляция даражасини пасайтириш, миллий валютамизни мустаҳкамлаш соҳасида эришган ижобий силжишлар, ютуқларимизни мустаҳкамлаш.

Вазифаларимиз кўлами жуда катта — изчил иқтисодий ривожланишни таъминлашимиз, иқтисодий ўсишда барқарорликка эришишимиз, кредит эмиссиясини кескин қисқартиришимиз, сўмимизнинг харид қувватини оширишга мустаҳкам замин ҳозирлашимиз керак. Бир сўз билан айтганда, шундай бир иқтисодий шарт-шароит яратишимиз керакки, ҳаётимизнинг барча жабҳаларини кенг кўламда ислоҳ этишга эришайлик.

1997 йилнинг яна бир муҳим вазифаси — кичик ва хусусий тадбиркорликни сифат жиҳатдан янги поғонага кўтаришдан иборат.

Биз бу масалага аввал ҳам катта эътибор берганмиз. Талай ютуқларга ҳам эришдик. Хусусий тадбиркорлик манфаатларини ҳимоя қилувчи ҳуқуқий замин яратилди. Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга ёрдам берувчи тизимлар — Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Бизнес-фонд, «Мадад» суғурта идораси ташкил этилди, консалтинг, инжиниринг ва лизинг фирма ва компаниялари, бизнес-инкубаторлар тармоғи вужудга келди.

Муҳими, кичик ва ўрта корхоналарнинг фаолияти воқеликка айланди. Биргина ўтган йилда республикада 34,5 минг янги хусусий кичик корхона ташкил этилиб, уларнинг умумий сони бугун 100 мингга яқинлашиб қолди. Бундан ташқари 19,5 мингдан зиёд деҳқон (фермер) хўжаликлари ташкил этилди. Шуниси муҳимки, кичик ва ўрта корхоналар иқтисодиётнинг барча соҳаларида барпо қилинмоқда.

Аммо биз бугун олдимизда турган мақсад ва вазифалардан келиб чиқиб, амалда вужудга келган вазиятга реал баҳо берган ҳолда, бу масалага яна бир бор қайтишимиз лозим. Стратегик режа борасида биз шундай вазифани қўямиз: кўпқиррали иқтисодиётни шакллантириш ва бунда хусусий мулк, кичик ва ўрта бизнесга биринчи даражали аҳамият бериш лозим.

Ўлкамизнинг ўзига хос хусусияти, меҳнат ресурсларининг ошиқчалиги, ривожланган қишлоқ хўжалиги ва хом ашё базаси, керак бўлса, халқимизнинг турмуш ва тафаккур тарзи кичик ва оилавий бизнесни, хусусий тадбиркорликни янада фаол ривожлантиришни тақозо қилади.

Яна бир бор таъкидлаб айтаманки, биз бу масалага алоҳида эътибор қаратмоғимиз лозим. Мен нимани назарда тутмоқдаман?

Биринчидан, қонунчиликда бу борада кўзда тутилган рағбат ва имтиёзларнинг амалга оширилишини таъминлаш зарур. Кичик ва хусусий бизнесни ривожлантириш йўлидаги барча тўсиқларга барҳам бериш керак.

Биз хусусий тадбиркорликнинг манфаатларини ҳимоя қилувчи қонун ва тартибларга ҳокимиятнинг жамики бўғинлари томонидан оғишмай амал этиладиган қатъий ва мажбурий муҳитни вужудга келтиришимиз шарт. Кимки бу ишга халақит бераётган бўлса, тўрачилик, таъмагирлик, юлғичлик билан шуғулланаётган бўлса, шафқатсиз суръатда жазоланиши зарур. Расмиятчиликни ўзига қалқон қилиб олиб, амалда кичик бизнес тараққиётига тўғаноқ бўлаётган кимсаларнинг баҳридан ўтиш керак. Биз кичик ва ўрта корхоналарнинг турли шакллари тез ва кенг ривожланиши учун йўл очишимиз лозим.

Иккинчидан, ислоҳотларнинг бу муҳим йўналишини қўллаб-қувватлаш учун янги манбалар излаб топиш ва мавжуд имкониятларни янада кенгайтириш зарур.

Хўш, бунда нима назарда тутилмоқда?

Бу аввало, ички манбаларни, банк кредитларини жалб қилиш демакдир. Шуни эътиборга олиш муҳимки, халқаро тузилмалар, хорижий компания ва жамғармалар, жумладан, Жаҳон банки, Европа тикланиш ва тараққиёт банки, Халқаро молия корпорацияси, Осиё тараққиёт банки, Немис техник ҳамкорлик жамияти, Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Ўрта Осиё—Америка жамғармаси ва бошқа ташкилотлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун салмоқли кредитлар ажратиш ва тегишли хизматлар кўрсатишга тайёр эканликларини билдириб, бу борада амалий ҳаракатлар ҳам қилмоқдалар.

Умумлаштириб айтганда, халқаро ва хорижий миллий молиявий тузилмалар ва банклар томонидан шу мақсадда таклиф этилаётган кредитларнинг ҳажми бугунги кунда 350 млн. АҚШ долларини ташкил этади. Бизнинг айни мақсадга йўналтириладиган ўз ички манбаларимиз бу ҳисобга кирмайди.

Шу ўринда мазкур маблағларни ўзлаштиришга бизнинг ўзимиз тайёрмизми, деган савол туғилади. Қани шундай одамлар, қани ўша мулк эгалари, қолаверса, қани зарур экспертизадан ўтган инвестиция лойиҳалари? Биз уларни амалга ошириш учун керакли маблағлар билан таъминлашга ва сарфланган маблағларнинг ўзини қоплашга эришмоғимиз лозим.

Учинчидан, биз моҳият эътибори билан кичик ва ўрта бизнес яқин келажакда ишлаб чиқариш таркибида, экспорт таркибида ҳаракатчан, тез ўзгариш қобилиятига эга бўлган тармоқ сифатида иқтисодиётда етакчи ўрин тутишига эришмоғимиз лозим.

Тўртинчидан, кичик ва ўрта корхоналар жўн, алмисоқдан қолган эски асосда эмас, балки сифатли ҳамда замонавий техник база негизида ташкил этилишига эришиш керак. Бозор инфратузилмасини махсус марказлар, лизинг компаниялари тармоғини ҳар томонлама ривожлантириш зарур. Токи кенг ривожланган сервис хизмати йўлга қўйилмас экан — кичик ва ўрта бизнес ҳам бўлмайди. Бу борада бошқа йўл йўқ.

Бешинчидан, аҳолига ажратилган шахсий томорқаларнинг янада ривожланиши ва мустаҳкамланишига жиддий эътибор бериш даркор. Биз томорқага ички бозорни маҳсулотлар билан, энг аввало, озиқ-овқат моллари билан тўлдиришнинг, аҳоли даромадларини кўпайтиришнинг энг муҳим манбаларидан бири бўлган кичик, оилавий бизнес шакли, деб қарашимиз керак.

Ўтган йиллар мобайнида бу борада кўп ишлар қилинди. Уларни санаб ўтирмасдан, шу даврда шахсий томорқа майдонларининг икки баробар ортганини айтиб ўтиш кифоя, деб ўйлайман.

Бугунги кунда улар 650 минг гектар суғориладиган ерни ташкил этади. Шунингдек, қорамолларнинг қарийб 80 фоизи, қўй ва эчкиларнинг 65 фоизи, паррандаларнинг яқин 60 фоизи ана шу хўжаликлар ҳиссасига тўғри келади.

Картошка, сабзавот ва полиз маҳсулотларининг 69 фоизи, меваларнинг 55 фоизи, узумнинг учдан бир қисми шахсий томорқаларда етиштирилмоқда. Томорқанинг қишлоқ хўжалиги, иқтисодиётимиз таркибида қандай ўрин тутишини изоҳлаш учун ана шу мисоллар етарли, деб ўйлайман.

Бироқ тан олишимиз керакки, сўнгги вақтда шахсий томорқа участкаларига эътибор сусайиб кетди. Бу аҳволни тубдан яхшилаш лозим. Шахсий томорқасида ишловчиларга амалий ёрдам бериш, уларни керакли анжомлар, ихчам техника воситалари, минерал ўғит ва ем-хашак билан таъминлашнинг қатъий тартибини ишлаб чиқиш даркор. Улар етиштирган маҳсулотларни сотиб олиш тизимини кескин ўзгартириш, амалда қайтадан яратиш зарур.

Бор масъулиятни ҳис этган ҳолда таъкидлайманки, давлатнинг ёрдамисиз нафақат шахсий томорқа, деҳқон (фермер) хўжаликлари, балки бутун кичик ва ўрта бизнес ҳам ривожлана олмайди. Давлат бунинг учун зарур маблағларни излаб топиши шарт. Албатта, бу борада аввало аҳоли, фермерларнинг ўз маблағлари ишга солиниши керак. Лекин давлат қўллаб-қувватламаса, кичик бизнеснинг оёққа туриб олиши қийин кечади.

Шуни диққат марказида тутишимиз лозимки, аҳолини, айниқса ортиқча ишчи кучи мавжуд бўлган қишлоқ жойлари ва ҳудудларда иш билан таъминлашдек кескин муаммони фақат кичик ва хусусий тадбиркорликни ҳар томонлама, кенг ривожлантириш ҳисобига ҳал эта оламиз.

1997 йилдаги устувор вазифалардан яна бири кредит-молия тизими фаолиятининг барқарорлиги ва мустаҳкамлигини таъминлашдир.

Республикада молия, солиқ, банк тизимлари яратилди. Зарур қонунлар, меъёрий ҳужжатлар қабул қилинган.

Лекин, ана шу тизимлар бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадими, деган савол туғилади. Афсуслар бўлсинким, бу саволга ҳозирча «йўқ», яъни тўлиқ жавоб бермайди, дейишга мажбурмиз. Молия идоралари ходимлари онгида эскича бюджет психологияси ҳукмронлик қилмоқда, бевосита хўжалик юритувчи субъектларнинг молиявий аҳволини яхшилаш, зарар кўриб ишловчи корхона ва хўжаликлар сонини камайтириш, уларнинг самарали фаолият юритиши, айланма маблағларига эга бўлиши учун зарур шароит яратишга етарли эътибор берилмаяпти.

Молия ва солиқ тизимлари фаолиятида солиқларни нима қилиб бўлса ҳам ундиришдек бир томонлама ёндашув устунлик қилмоқда.

Албатта, бу нарса солиқлар тўла йиғилишини таъминлаш, даромадларни яшириб қолишга қарши курашиши шарт бўлган молия ва солиқ хизматларининг бевосита вазифаси эканини ҳеч ким инкор этмайди. Лекин уларнинг вазифаси фақат шундан иборат эмас. Оддий бир ҳақиқатни тушуниб етиш керакки, солиққа тортилувчи объектларнинг мустаҳкам молиявий аҳволи билан жуда кўп нарса, биринчи навбатда, бутун иқтисодиётимизнинг барқарорлиги ва ана шу корхоналарда ишлаётган одамлар ва уларнинг оилалари даромади ва фаровонлиги узлуксиз боғлиқдир. Яъни содда қилиб айтганда, ишлаб чиқариш корхоналарининг аҳволи қай даражада мустаҳкам бўлса, иқтисодимиз ҳам бақувват бўлади. Барча ишни, унинг мақсади ва йўналишини ана шу ҳақиқатни инобатга олган ҳолда ташкил этиш лозим. Ҳисоб-китобни тўғри йўлга қўйиш, ўзаро тўловларни вақтида амалга оширишга эришмоқ даркор.

Банк ҳисоб-китоби ва тўлов тизими замонавий талабларга мутлақо жавоб бермайди. Тўрачилик, баъзида коррупция ҳоллари мавжуд, фоиз ставкаларининг юқорилиги сабабли тижорат банкларидан қарз, айниқса инвестиция кредитлари олиш ниҳоят даражада мушкул. Бунинг яна бир сабаби — кредит бозорида рақобатнинг йўқлигидир. Минг афсуски, банклар ҳали ҳам корхона ва тадбиркорликнинг ҳақиқий ҳамкори ва кўмакчиларига айлана олмадилар.

* * *

Эътиборингизни яна бир муаммога қаратишни истардим. Кўплаб корхона раҳбарлари ва тадбиркорларда ҳали ҳам молиявий натижаларга жиддий муносабат шаклланган йўқ.

Корхона раҳбарлари ва тадбиркорларнинг барчасида ҳам ўз фаолиятининг молиявий натижалари билан боғлиқ масъулият ҳисси шаклланган, деб бўлмайди. Йўқса, биз бугунгидай дебиторлик ва кредиторлик қарзларига ботиб қолмаган бўлардик.

Ўз-ўзимга, дебиторлик қарзи нима, бозор шароитида шу нарса бўлиши мумкинми, деб савол бераман.

Уни қайта-қайта, лекин оддийгина тушунтириш мумкин:

бир тарафдан — мен маҳсулотни жўнатдим, лекин ҳақини олмадим;

бошқа бир тарафдан — мен маҳсулотни олдим, лекин ҳақини тўламадим.

Нима қилиш керак, ким ҳақ, ким ноҳақ? Ким жавобгар бўлиши керак?

Айбдорлар ҳам, жавобгарликка тортилиши керак бўлганлар ҳам хўжакўрсинга шартнома тузган кишилардир. Шунинг учун ҳам у амал қилмай, қоғозда қолиб кетаверади. Бу — биринчидан.

Иккинчидан, ўз маҳсулотига ҳақ ололмаслигини олдиндан била туриб, уни жўнатиб юборганлар айбдор.

Ва, учинчидан, бизга хўжаликлар олдиндан ҳақ олмасдан маҳсулот етказиб беришга мажбур, дейдиган, улар билан ҳисоб-китоб қилишни хаёлига ҳам келтирмайдиган боқибеғамлар жавобгарликка тортилиши керак.

Жиддий огоҳлантириб қўймоқчиман: агар кимки, корхона раҳбарими, район, шаҳар ёки вилоят марказий ва тижорат банкларининг тўловлар ва ҳисоб-китоб ишларини назорат қилиб юрган мутасадди раҳбарларми, шу масалага масъулиятсизлик ва лоқайдлик билан қараб, тузилган шартномаларни кўпол равишда бузиб, бажармасдан, қўлини қовуштириб ўтирганларни жиноий жавобгарликка тортиш керак. Бугун бу масала — муаммо билан кўп жиҳатдан ишчиларимизнинг ўз вақтида маош олиши, корхоналарнинг ўз келажагини кўриши чамбарчас боғлиқдир.

Кимки шу талабни бажармаса, нафақат корхона манфаатларига, балки шу корхонада ишлаётган одамларнинг ризқ-рўзига хиёнат деб билиш даркор.

Минг афсуски, маҳсулот ишлаб чиқаришдан олдин унинг бозорини билмасдан, аниқламасдан туриб иш бошлаётганларнинг сони кўп. Шунга ҳали-бери ақли етиб бормаганлари ҳам кам эмас. Бугунги кун тили билан айтганда, бозор маркетингини ўзлаштириш, доимо унинг шарт-шароитлари ва мавжуд чекловларини ўрганиб бориш зарур.

Маҳсулот етказиб берувчи ва уни сотиб олувчи корхоналар раҳбарларига бир савол бермоқчиман. Мабодо, сиз ўз даромад ва шахсий жамғармангиздан қарз бергудай бўлсангиз, унинг қайтарилиши ёки қайтарилмаслигини юз марта ўйлаб кўрмасмидингиз? Орангиздан бирор киши, қайтарилмаслигини олдиндан била туриб, бировга қарз беришига ишониш қийин.

Унда нега хўжаликлар фаолиятида бунга йўл қўйилмоқда? Чунки мулкка эгалик ҳисси шаклланган йўқ. Шу пайтгача хусусий корхоналар ҳам, ҳиссадорлик жамиятлари ҳам, уларнинг раҳбарлари ҳам, қолаверса, ҳиссадорлар кенгаши аъзолари ҳам ўзларининг мулкдор эканини ҳис қилгани ва англаб етгани йўқ.

Заиф суғурта тизими ҳам бозор муносабатлари тараққиётига халал бермоқда. Биз 1997 йилда кучли суғурта тизимини яратишимиз ва бунинг учун тегишли хорижий структураларни жалб этишимиз лозим бўлади.

Яна бир муҳим масала: биз ишлаб чиқаришда яккаҳокимликка (монополизмга) барҳам бериш тизимини яратдик, яқинда «Товар бозорларида рақобатни қарор топтириш ва монополистик фаолиятни чеклаш тўғрисида» Қонун қабул қилдик. Тўғрисини айтганда, улар амал қилмаяпти. Барча соҳада, ҳатто хусусий тадбиркорликда ҳам монополистик тузилмалар илдиз отмоқда, бу эса бозор муносабатлари тараққиётига тўсқинлик қилмоқда.

Биз 1997 йилда ишлаб чиқаришда яккаҳокимликка чек қўйиш, фаолиятнинг барча соҳаларида муайян рақобат муҳитини яратиш йўлида муҳим тадбирларни амалга оширишимиз зарур.

Навбатдаги устувор вазифа инвестицион фаолиятни кучайтириш ҳисобига иқтисодиётда чуқур таркибий ўзгаришларга эришишдир.

Ўтган йилларда биз, маблағлар етишмовчилиги шароитида ҳам таркибий ўзгаришлар ўтказиш учун замин ҳозирлашга эришдик;

— маблағлар ишлаб чиқариш инфраструктурасини, транспорт ва телекоммуникация тизимларини ривожлантиришга сарфланди;

— халқ хўжалиги учун муҳим аҳамиятга эга бўлган иншоотлар қурилиши бошланди;

— иқтисодиётга ички ва ташқи инвестицияларни жалб этишни рағбатлантирувчи ҳуқуқий тизим яратилди.

Таъкидлаб ўтганимдай, бу сезиларли натижалар берди: янги корхоналар ва янги соҳалар яратилди, янги товарлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, энг асосийси, сармоя жалб қилишга қизиқиш пайдо бўлди.

Бироқ ҳали олдимизда бутун иқтисодиётда чуқур таркибий ўзгаришларни бошлаш вазифаси турибди. 1997 йилда ушбу стратегик вазифани бажаришга алоҳида эътибор берилиши лозим. Биз 1997 йил учун инвестициялар дастурини қабул қилдик. Унда инвестицияларни кўп миқдорда, ўтган йилдагига нисбатан 30 фоиз ошиқ жалб этиш кўзда тутилган. Бизнинг вазифамиз бу инвестицияларнинг ишлашини, маълум инвестицион лойиҳаларга айланишини, маълум иншоотлар қурилишига сарф қилинишини таъминлашдан иборат.

Бухоро нефтни қайта ишлаш заводини ишга тушириш, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводини, Шўртан газ ва кимё комплексини қайта таъмирлаш, магистраль газ қувурлари ётқизиш ҳисобига мамлакатимизнинг энергетика мустақиллиги мустаҳкамланибгина қолмасдан, экспорт қилишга мўлжалланган янги ишлаб чиқариш соҳалари ҳам яратилади.

Жадал суръатларда қурилаётган Қизилқум фосфорит заводи, Қўнғирот сода заводи, учта спирт заводининг ишга туширилиши, полиэтилен плёнка тайёрлайдиган ва чет эллик сармоядорлар иштирокида замонавий қишлоқ хўжалик техникасини ишлаб чиқарадиган корхоналар ҳамда бир қанча енгил ва озиқ-овқат саноати иншоотлари қурилиши республика иқтисодиётини, мустақиллигини мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга.

Шу билан биргаликда биз бугун ўз олдимизга, ўша машъум умумиттифоқ ихтисослашувига мувофиқ, республика ҳудудига жойлаштирилган, бироқ мавжуд ресурслар ва мамлакат эҳтиёжига боғлиқ бўлмаган корхоналар тўғрисида бир тўхтамга келиш вазифасини ҳам қўймоқчиман.

Умуман айтганда, ўз техник кўрсаткичларига, технологик имкониятларига кўра, рақобатбоп маҳсулот ишлаб чиқара олмайдиган корхоналар масаласини ечиш пайти келди.

Уларнинг аксарияти ҳамон оғир аҳволда, келгусида ҳам ўнгланиб кетиши даргумон. Бунга барҳам бериш керак. Бундай ишлаб чиқариш корхоналари рўйхатини тузиш лозим. Ё улар, иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг бугунги вазифаларига ва республика эҳтиёжларига мувофиқ, янги маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўяди, ёки уларни келажаги йўқ корхона сифатида ёпиб ташлаш лозим.

Бу мураккаб масалани ечишни Бош вазир Ўткир Султонов бошчилигидаги комиссияга топшириш лозим.

Азиз дўстлар!

Мен оддий бир ҳақиқатни англаб олишингизни жуда-жуда истайман: кимки, қайси корхона ўзига чет эллардан шерик топмаган бўлса, унинг келажаги йўқ. Хўш, нега шундай?

Биринчидан, эски, алмисоқдан қолган ускуна ва технология билан рақобатбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш мумкин эмас. Бинобарин, ушбу муаммони ечиш учун чет эллик шерикларни, имкониятларни жалб этиш лозим.

Иккинчидан, ҳар бир корхона технологияни зарур замонавий талаблар даражасида сақлаш учун доимий равишда «қаттиқ» валютага эга бўлиши керак. Уни қаердан олса бўлади? Уни фақат ўз маҳсулотини экспорт қилиш эвазига ишлаб топиш мумкин. Шунга кўра, экспортни таъминлаш, кескин рақобат шароитида, ҳатто энг сифатли маҳсулотни сотиш учун ҳам маълум ва машҳур чет эл фирмаларидан шерик топиш зарур.

Билиб қўйингки, бу масалани ҳал қилмасдан туриб, товарга тўлиб-тошиб ётган жаҳон бозоридан жой ололмайсиз, чунки сизнинг молингизни, товарингизни ҳеч ким кутиб тургани йўқ.

Шунинг учун, чет эл сармояси иштирокидаги қўшма ишлаб чиқариш корхоналари тузишни ҳар томонлама рағбатлантириш баробарида, хусусийлаштирилган корхоналар акциялар пакетининг камида 25 фоизини чет эллик инвесторлар сотиб олишига ҳам эришиш керак. Токи харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхоналаримизнинг акциялари чет эллардаги фонд бозорларига ҳам дадил кириб борсин.

Бизнинг хусусийлаштириш борасидаги сиёсатимиз қуйидагича бўлиши зарур: жамоа ва давлат мулки бўлмиш акциялар пакети улар умумий қийматининг 50 фоиз атрофида бўлиб, келгусида аста-секин давлат улушини камайтириб бориб, эркин бозорда сотилишини ташкил қилишимиз даркор.

1997 йилнинг устувор вазифаси республиканинг экспорт салоҳиятини кенгайтиришдан иборат. Истиқболимиз равнақи маҳсулотларимиз экспортини кескин оширмасдан, корхоналар фаолиятини рақобатбоп товарлар ишлаб чиқаришга йўналтирмасдан, валюта ресурсларини кўпайтирмасдан ўз келажагимизни қуришимиз мумкин эмас.

Экспорт потенциалимизни кескин оширишимизга имконият борми? Жавоб битта — бор.

Бу мақсадларга етишиш учун анъанавий хом ашё ва ярим тайёр моллар — пахта ва пахта маҳсулотлари, рангли металлар, минерал ўғит ва бошқа моллар экспортини кенгайтириш катта аҳамият касб этади. Биз ҳам ўзимизнинг улкан бойлигимизни жаҳон бозорида сотишни ўрганишимиз керак.

Шу билан бирга мамлакатимиз экспорт имкониятларини кескин оширишнинг муҳим омилларидан бири ишлаб чиқариш суръатини жадаллаштириш ва четга тайёр маҳсулот чиқаришдан иборат бўлиши керак. Бизнинг бўш, анчайин заиф томонимиз ишлаб чиқаришда тугалланмаган технологик жараёнлар кўплигида. Бизнинг улкан имкониятларимиз ана шу жойда кўзга кўринмай ётибди.

Исталган соҳанинг «Ўзозиқовқатсаноат», «Ўзэлтехсаноат», «Ўзкимёсаноат», «Ўзенгилсаноат», қурилиш материаллари саноати имкониятларига бир назар солинг, улар жуда катта салоҳиятга эга эканини кўрасиз. Масалан, мувофиқ технологияни жорий этиш билан табиий газдан бир қанча турдаги полимер материаллар (полиэтилен, поливинхлорид ва ҳоказо), нитрил-акрил кислотаси, нитрон толаси ва бошқа бозори чаққон маҳсулотлар олиш мумкин. Ёки капролактамдан полиамид-6, нитрондан янги маҳсулотлар олиниши, бугун миллион тонналаб бекор ётган каолин қазилмаларини олиб кўрайлик... Кўп сармоя сарфламасдан, янги технологияни амалиётга татбиқ этиш, технологик циклни ниҳоясига етказиб, катта самара олиш мумкин бўлган мисолларни бошқа соҳалардан ҳам топса бўлади.

Модомики, мана шундай кучли базага эга эканмиз, биз экспорт салоҳиятимизни мустаҳкамлаш муаммосини бартараф этишга жиддий киришишимиз керак. Шу маънода экспортни рағбатлантириш тадбирлари кўзда тутилган Ўзбекистоннинг экспорт салоҳиятини ривожлантириш махсус давлат программасини ишлаб чиқиш зарур.

Экспортни ривожлантиришда катта натижаларга эришганларни ҳар йили миллий мукофотлар билан тақдирлашни мақсадга мувофиқ, деб ўйлайман. Экспорт-импорт суғурта компаниясини ташкил этиш билан четга мол чиқарадиган хўжалик субъектларини ҳимоя ва суғурта қилишнинг амалий механизмларини ишлаб чиқиш ва ҳаётга татбиқ этиш зарур.

Яна бир муҳим, устувор масала. 1997 йилда биз яхши, замонавий талабларга жавоб берадиган кадрлар тайёрлаш масаласига алоҳида эътибор беришимиз керак.

Таълим тизимини тубдан қайта кўриб чиқиш вақти етди, профессионал билимларни эгаллаш имкониятларини кенгайтириш, маъмур-менежерларни тайёрлашни йўлга қўйиш, янги шароитларда, янги замонавий технологияларда ишлашга қобил ишчи ва мутахассисларни тайёрлашни йўлга қўйиш лозим.

Биз бугун шунга тайёрмизми? Бунинг учун зарур куч ва ресурсларимиз борми?

Мана шу минбардан туриб, қатъий айтаманки, ҳа Ўзбекистон ана шундай куч-қувват ва зарур ресурсларга эга.

Бизда умумий ўрта таълим тизими мавжуд, ўқув муассасалари маълум моддий базага эга, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари тармоғи кенг, кўп мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрланмоқда.

Шуниси қувончлики, ўрта мактаб ва ўқув муассасалари битирувчиларининг умумтаълим ва профессионал билим даражаси юқори. Нафақат шаҳар, балки қишлоқ мактаблари ўқувчилари ҳам яхши билим, тайёргарликка эга эканликларини кўрсатмоқда.

Кадрлар тайёрлашда кучли базага эга эканимизни чет эллик ҳамкорларимиз ҳам эътироф этмоқда. Мисол тариқасида, қисқа муддатда йигит-қизларимиз Кореянинг «ДЭУ» компаниясида, Германиянинг «Саламандер», Италия ва бошқа мамлакатлар корхоналарида мутлақо янги касбларни эгаллашга муваффақ бўлдилар ва ҳамма жойда улар мутахассисликни яхши ўзлаштирган, ҳар қандай хорижий юқори малакали ишчи ёки мутахассис билан рақобат қила олишга қобил, деган ижобий баҳо олдилар.

Аммо биз маърифий салоҳиятимизни ошириш учун кўп иш қилишимиз керак. Ўқув муассасалари тизимини такомиллаштириш зарур. Тўққизинчи синфни тугатаётганлар учун махсус ўқув юртлари тармоғини кенгайтириш ва ташкил этиш лозим. Кичик ва хусусий бизнес ташкилотчиларини тайёрлаш бўйича техник коллеж ва махсус бизнес-мактаблар ташкил этиш керак. Ўқув жараёнига тадбиркорлик фаолияти, ҳуқуқ, солиқ, суғурта асослари ҳақида билим берадиган фанларни дадиллик билан киритиш керак.

Университет дипломи даражаси ва обрўсини ошириш зарур. Бунинг учун ўқув муассасалари моддий базасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий ўқув ва компьютер техникаси билан жиҳозлаш, зарур ўқув адабиётлари билан таъминлаш, ўқувнинг турли шаклларини кенгайтириш, ўқитувчиларнинг меҳнатга рағбатини кучайтириш керак.

Бугунги кун ёшлар билан мунтазам, қунт билан иш олиб бориш, истеъдодли болаларни саралаб, уларга чет элнинг яхши ўқув марказларида профессионал билим олишлари учун шарт-шароитлар яратишни тақозо этяпти. Бу мақсадни амалга оширишда яқинда тузилган «Умид» жамғармасидан умидимиз катта.

Бир сўз билан айтганда, биз ўз истеъдодли, фидойи болаларимиз, фарзандларимизга билим ва касб чўққиларини забт этиши учун қанот беришимиз керак.

Бу муаммоларни ечиш учун, демократик ва бозор ислоҳотлари талабларидан келиб чиққан ҳолда, кадрлар тайёрлаш бўйича давлат, жамият ва инсон фаолиятининг барча соҳаларини қамраб оладиган махсус Миллий дастур тузиш лозим.

Ҳурматли дўстлар!

Бугун мен 1997 йилда ҳал этилиши лозим бўлган энг муҳим, устувор масалалар бўйича тўхталдим. Бир-бири билан шу қадар чамбарчас боғланган бу муаммоларнинг ечими иқтисодий ислоҳотларни янада жадаллаштириш имконини беради.

Шубҳа йўққи, олдимизга қўйилган вазифаларнинг амалга ошуви ҳар бир инсон манфаатига, демократик жамият қуриш манфаатларига хизмат қилади. Ишонаманки, уларнинг рўёбга чиқиши Ўзбекистоннинг жаҳон иқтисодиётига, дунё бозорига мунтазам кириб боришига, дунёнинг кўпгина мамлакатлари билан ҳамкорлик муносабатларини ўрнатишига ва ишбилармонлар доираси вакилларини янада жозибали ва янада ўзаро фойдали асосда ҳамкорлик қилишига кўмак беради.

Энг муҳими, бу масалаларнинг ечими халқимиз турмуш даражаси ва фаровонлиги ошишига хизмат қилади.

Очиқ айтишим мумкин: қўйилган вазифалар осон эмас, булар биздан нафақат барча имкониятларимизни ишга солишни, балки бор кучимизни аямай сарфлашни, фуқаролик масъулияти ва бурчини намоён этишимизни тақозо этади.

Энг муҳими, бошқарув ва хўжалик фаолиятининг барча бўғинлари мана шу устувор вазифалардан келиб чиқиб, ўз вазифаларини, истиқбол режаларини ва уларнинг бажарилишида ўз ўринларини аниқлаб олишлари керак.

Ишончим комилки, олдимизда турган муаммоларни муносиб ҳал этишга қурбимиз етади. 1997 йил жамиятимиз ҳаётини тубдан ислоҳ қилишда, Ўзбекистонимизнинг обрўсини, халқимизнинг ҳаёт даражасини янги босқичга кўтаришда муҳим давр бўлиб қолади.

Барчангизга мана шундай эзгу ниятларни амалга оширишда кучқувват тилайман.

Ассалом, баҳор!

УЙҒОНИШ

Ёмғир шивалаб ёғарди.

Ердан охирги қорлар, қуёш тушмайдиган ерлардаги муз парчалари ҳам томчиларга қўшилиб, эрий бошлади. Қарғаларнинг шодон қағиллашлари ҳам илтижоли тус олди: «Ёғсангчи, ёғсангчи, қор?»

— Ёғаверсин, — бободеҳқон ёмғирга мамнун термулади, — эндиги қорлар лайлак қор, ерга қўнмайди, сув бўлиб сингиб кетади, дармон бўлади.

Ёмғир шивалаб ёғарди.

Фарзандини узоқ муддат кўрмаган интизор соғинган онанинг кўз ёшларини биласизми? Ёмғир томчилари худди шу соғинч ёшларига ўхшаб кетади. Ўз ўрнини уч ой қишга бўшатиб берган баҳорнинг соғинч ёшлари бу ёмғир.

Кеча қор ёққанда шукроналар айтган одамлар бугун қувонч билан юзларини ёмғирга тутадилар. Томчилар уларнинг юзларидан оқиб тушади.

— Етказганингга шукр!

— Ҳар бир одамнинг тилида бу сўз. Истиқлолимизнинг олтинчи баҳорининг шукронаси бу.

«Баҳорлар келади, ҳали ажойиб» деб куйлаган шоирлар томчиларни сиёҳ қилгандай ҳавас ила ёмғирга боқадилар. Шамоллар эсади, ғувиллайди. Дарахт шохларини силкитади, гул-гиёҳларни тортқилайди.

— Туринглар, ҳей, уйғонинглар, баҳор келаяпти! Шу биргина сўзнинг қудрати уч ойлик қорни эритиб юборишга қодир. Чунки бу сўзларда баҳорий илиқликлар жобажодек туюлади.

Баҳор — уйғониш фасли. Энг митти қумурсқалардан тортиб, қудратли бургутгача ғимирлаб қолади. Майса гиёҳдан тортиб асрий чинорларгача кўкаради, гуллайди. Мудроқ далаларга жон киради. Сувлар яна ариқларда жўш уриб оқа бошлайди.

Шаҳримиз хиёбонларидан ўтар экансиз, дарахтларга интиқ тикиласиз: куртаги бўртиб қолдимикин? Янгиликка ташна нигоҳларимиз ҳар лаҳзада мўъжиза кўришни истайди. Чиндан ҳам бугун ўтган йўлингиздан эртага юрсангиз бир кечадаги ўзгаришни кўриб лол қоласиз. Баҳор қудрати бу, яшиллик, яшариш.

Наврўзи билан, қўша-қўша байрамлари билан баҳор кириб келаяпти. Мудроқ оламга жозибаю бедорлик ато қилиб яшариш, уйғониш фасли келаяпти. Кўзларимизга, қалбларимизга баҳор тилаклари оқиб кираяпти.

Ассалом, баҳор! Қадамингга ҳасанот! Ҳар босган одимингда гул унсин! Она шаҳрим бошларидан чечаклар соч, қувончлар соч! Ҳар бир хонадонга наинки хонадон, ҳар бир жонга кириб бор. Битмас-туганмас иқбол, латофат ато эт!

Бугун эса ёмғир шивалаб ёғяпти...

Баҳорга поёндоз бўлаётган биллур томчилар бу!

Темур УБАЙДУЛЛО.

Қатра

НУРЛАР

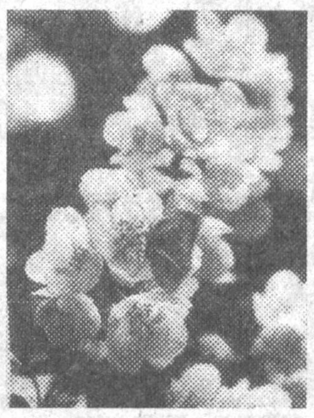

Кўклам қуёшининг иссиқ нури тоғдаги ирмоққа тушди. Ирмоқ товланиб кетди.

— Бирам ҳузурки, — шилдиради у!

— Нега сувинг кам? — сўради қуёш.

— Қорлар эримаяпти. Кунлар исимаяпти. Зўрға жилдираб оқаяпман, — деди ирмоқ.

Қуёш юксакликка кўтарилиб, найзадек олов нурларини қорларга санчди. Қорлар бардош беролмади. Эриб кета бошлади. Ҳатто асрий қоялар ҳам Қуёш нурларидан бир-икки тебраниб қўйишди: «олсанг қорни оласан-да, мени йиқитолармидинг!»

Қуёш нурлари эса тобора баланддан, тобора қайнаб келар эди. «Оббо, — ўйлади қор, — энди ётаверсам бўлмас экан! Кел, шу Қуёш ҳам бир нимани билса керак. Айтганига кира қолай».

Қорлар жадал эришга бошлади. Ирмоқ сувга тўла бошлади. Майсалар, турфа чечакларнинг илдизлари ундан ором ола бошлади.

Бир куни Қуёш кўзларига ишонмади. Ирмоқ соҳилларида гуллар уна бошлаган эди.

— Ана қудрат! — деди Қуёш.

— Менинг об-ҳаётим, — деди мағрур чулдираб ирмоқ!

— Менинг муҳаббатим, — деди ҳокисор Замин!

— Менинг ташрифим, маҳоратим! — шивирлади баҳор.

Қуёш нурлари шунда англаб етди: қаерда, обиҳаёт, замин, муҳаббат, нур қудрати бирлашса, ҳамкор бўлса, ўша ерда мангу баҳор яшар экан!

Ғолиб МИРЗО.

Ибратнома

УМР ВА РИЗҚ БАРАКАСИ

❑ Инсон — табиат фарзанди. Шундай экан, табиатдаги уч нарсадан ўзига ибрат олиши керак: 1. Ердай вазмин бўлиш. 2. Қуёшдай иссиқ ва ёруғ бўлиш. 3. Сувдай юмшоқ бўлиш.

❑ Инсон тўрт нарсадан ўзини тийиши керак: 1. Тилдан. 2. Кўздан. 3. Зино ишлардан. 4. Мол-дунёга ҳирс қўйишдан.

❑ Меҳрибонлик ва раҳмдиллик умрнинг ва ризқнинг баракали бўлишига сабаб бўлади.

❑ Ҳаё инсон учун энг шарафли хислатдир. Ҳаё иймон дарахтининг шохидир ва инсон ривожининг белгисидир.

❑ Жувонмард ўзининг очиққўллиги, сахийлиги билан муҳтарамдир. Юраги тор хасис эса бой бўлса ҳам хордир. Итнинг бўйнига тилла занжир осилса ҳам у халқнинг наздида обрўсиздир.

❑ Мавлоно Саъдий ёзадилар:

Баҳромгўр қабрига шундай битилган экан:

Сахий инсон кучлироқдир билаги зўрдан.

❑ Бир ҳакимдан сўрадилар:

— Ҳаётни кимдан ўргандинг? — Ҳаким шундай жавоб берибди:

— Кўзи ожиздан.

— Қандай қилиб?

— Кўзи ожиз юрадиган йўлини ҳассаси билан текшириб кўради, кейин қадам босади. Мен ҳам қиладиган ишларимни аввал ўйлаб кўрдим, кейин мақсад сари интилдим. Шу сабабли ҳаётимда қоқилганим йўқ.

❑ Беш кунлик дунёда шундай яшагин:
Тўғри юр, яхши бўл, ҳалол ошагин.
Ҳеч кимса дунёга устун бўлмайди,
Ёмон феълинг бўлса, тезда ташлагин.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлади.

ДАМ ОЛИШ ОҚШОМИДА

Ҳикматлар

ИНСОН ГЎЗАЛЛИГИ — АҚЛИДА

◆ Киши қалбини билмай туриб у билан дўст бўлиш жиноят.

◆ Инсон ҳаётининг энг қимматли меваси — ёшлик.

◆ Чин дўстлик айри тушган пайтларда билинади.

◆ Инсоннинг гўзаллиги ҳуснида эмас, унинг гўзал аҳлоқидадир.

◆ Йиллик ишни баҳорда, умрлик ишни ёшликда, ҳақиқий дўстликни амалиётда белгилаш керак.

◆ Ҳаёт поёнларида чанқаб қолмаслик учун турмуш булоқларидан кўпроқ ичишга тўғри келади.

◆ Инсон учун энг азиз нарса ҳаётдир. У бир маротаба яшайди, бу умрни шундай ўтказиш керакки, бутун ҳаёт ва кучимни инсонларнинг бахти учун курашга бағишлай олдим деб айтолсин.

Уйғурчадан Муршида НАБИЕВА таржимаси.

Келажак

ОЛАМ НУРГА БЕЛАНГАН

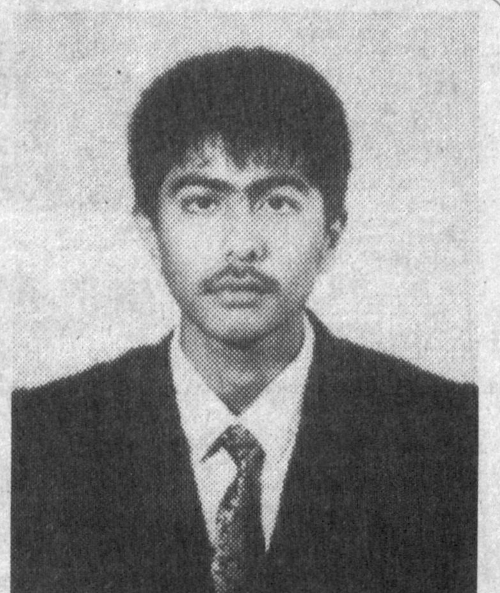

Тошкент Давлат ирригация ва сув хўжалиги институти қошидаги лицей-интернат ўқувчиси Ҳамидулло Юнусов 1980 йилда Тошкентнинг «Янги турмуш» маҳалласида туғилган. Укаси Нурулло 1-синфда ўқийди, синглиси Ҳилола боғча «қизи».

— Ҳамидулло, дунёни қандай рангда кўрасиз?

— Тиниқ рангда, опа. Кичкина бола нигоҳидай, шоирона айтадиган бўлсам субҳидамдай тиниқ ва мусаффо рангда. Дунё ташвишу ғамлардан ташқари бокира холу ҳолатлари билан ҳам ажабланарли. Фақат буни кўра билиш, ҳис қила билиш зарур. Арман актёри Ваграм Папазян ёзганидек: ички нигоҳ, ички ҳис билан кўра билиш зарур. Олам нурга тўлганини қалб кўзи очиқ одамларгина кўра оладилар. Бунга иккита кўзнинг ўзи кифоя қилмайди.

— Ёш бўлсангиз ҳам жуда файласуф экансиз. Айтинг-чи, ҳаётда нимани яхши кўрасиз?

— Аввало кимни? Дадажоним ва ойижонимни. Уларга тиргак бўлсам дейман. Менинг борлигимга астойдил шукр қилишларини жуда истайман. Нурулло укам, Ҳилола синглимсиз оиламизни тўкис ҳисоблай олмайман. Уларга ҳар доим ҳимоячи эканлигимни ҳис қилиб тураман. Бувижонларим, бувжонларим ҳовлимизнинг файзи.

Энди нимани яхши кўришимга келсак. Бирор нарса билан машғул бўлишни, уйдагиларга қарашишни, кўпроқ китоблар, газета, журнал ўқишни яхши кўраман. Абдулла Қодирийнинг асарлари, қаҳрамонлари дунёсида яшайман. Инглиз тили билан шуғулланаман.

— Унда қандай қилиб бу лицей-интернатга кирдингиз?

— Физика, математика фанларини яхши кўраман. Бу фанларни «фанларнинг отаси» дегим келади. Аммо ўзингиз биласиз, ўрта мактабларда бу фанлар чуқур ўргатилмайди. Кейин баҳолар рағбат билан қўйилади. Лицейда эса аксинча. Худди франг файласуфи Монтеньде Мишель айтганидек «Билимга интилиш туйғусидан кўра табиийроқ туйғу йўқ» бу ерда. Ўзингиз ҳаракат қиласиз. Кучингиз етмаса қўшимча дарслар оласиз. Ҳамма фанлар бир йўналиш бўйича олиб борилади. Домлаларимиз фан номзодлари, докторлари, профессорлар. Биздаги мактабларда ҳамма фанлар бирдек ўқитилаверади. Қизиқасизми, йўқми суриштирилмайди. Ўқувчининг мияси компьютер эмас-ку. Унинг қизиқишлари бир томонлама бўлиши табиий, лекин мен Ўзбекистон келажагини шундай кўраманки, вақти келиб математика, тарих, адабиёт хорижий тилларга асосланган алоҳида мактаблар ташкил этилади, ўшанда ўқувчи ўзи истаган йўналишдаги мактабга бориб ўқий олади.

— Лицейдаги шароитлар сизга маъқулми?

— Жуда. Директоримиз Аҳрор Ҳусанов, илмий мудиримиз Умида Йўлдошевалар ҳамиша етишмовчиликларни бартараф этишга ҳаракат қилишади. Лицей замонавий техникалар билан тўлиқ таъминланган. Яқингинада янги компьютерлар келтирилди. Инглиз тили муаллимамиз Зира Корисеева, физикадан фан номзоди Маҳмуд Ҳафизов, математикадан фан номзоди Нурулло Йўлдошевлар дарс беришади.

— Дўстлар ҳам орттирдингизми?

— Ҳа, талайгина. Сурхондарёлик Ҳаётулло Юнусов, сирдарёлик Рустам Раҳмонов, тошкентлик Улуғбек Аҳмедовлар билан аллақачон апоқ-чапоқ бўлиб кетдик. Бу дўстларимни иккинчи муаллимларим дегим келади.

— Тенгдошларингизга айтар сўзларингиз борми?

— Келажак — ўқиганники. Ўқиганмисиз, француз астрономи, математиги ва физиги Лаплас Пьер Симон бундан бир ярим аср муқаддам «Билганларимизнинг чеки бор, билолмаган нарсаларимизнинг эса ҳад-чегараси йўқ» деб ёзган эди кундаликларида. Мен ўтган йили дадамга пиёз сотишда қарашдим. Шунда бу ерда кўп тенгқурларимни кўрдим. Улар ўз иқтидорини чеккага суриб бозорга берилмасинлар. Тўғри, кимдир бозордаям савдо қилиши керак. Аммо ўша одамнинг кимлиги муҳим.

— Лицей-интернатни кейинги йил ёзда тугатар экансиз...

— Тушундим. Кейин нима қилмоқчиман? Шу институтда ўқишимни давом эттираман. Мен ҳали яна ҳам кўпроқ ва кўпроқ ўқишим ва уқишим керак.

Гулжаҳон МАРДОНОВА ёзиб олди.

Меҳмондўстлик ўз номи билан дўстлашиш демакдир. Нақл қилишларича, ёқимли кун, дилрабо куй кишига руҳан озуқа бўлади, доно дўст, хуштабиат улфат эса жон озуғидир.

Меҳмондўстлик орқали инсон бир-биридан озуқа олади, дарди енгил бўлади. Ҳар ким дўсти билан суҳбатлашишни, уни қалбан хурсанд бўлиши учун қучоқ очиб кутиб, бор noз-неъматлар билан кутиб олишга ҳаракат қилади. Дўст орттириш инсоний белгилардандир.

Учар қуш қанотсиз, балиқ сувсиз ҳаёт кечириши мумкин эмас. Инсон учун дўст, ёр, ўртоқ бўлмаса ҳаётда қийин ҳолатга тушади.

Ёлғизлик жуда ёмон. Инсон дўсти билан ҳамнафас бўлса, ёлғиз бўлмайди. Бир пиёла чой устида ўтириб келажак режалари ҳақида, ҳаётнинг мазмуни ҳақида суҳбатлашишга не етсин. Бироқ ҳар ким дўст орттириш, дўсти ким эканлигини билиши муҳим. Дарахтнинг новдаси қай томонга ўсган бўлса, томирлар ҳам ер остида ўша томонга ўсган бўлади. Инсоннинг ҳам илдизи чуқур бўлмоғи лозим. Халқимизда «Дўстингни кўрсат, мен сенинг кимлигингни айтиб бераман» деган нақл бежиз айтилмаган. Одам ҳамма вақт яхши одамларга яқинлашишга, унга эргашишга ҳаракат қилмоғи лозим. Ҳар биримиз ўз тенгқурларимиз билан ёшликдан ўртоқлашиб, вояга етгач содиқлари билан дўст бўлиб қоламиз. Ҳаётдаги қонун бу: баъзилар содиқ дўст бўлиб келадилар, баъзилари эса сизни кўролмайдиган рақибга айланадилар. Алишер Навоий ушбу байтида шундай деган:

Қадриятлар

ЖОН ОЗИҒИ

Мени мен истаган суҳбатига аржуманд этмас.
Мен истар кишилар суҳбатин кўнглим писанд этмас.

Бир куни Абу Ҳусайн Абдуллоҳ ибн Сино ўғли вояга етганда, машҳур ҳаким бўлиб танилгач, ёнига чақириб насиҳат қилибди: Ўғлим, сиз шаҳзодаларни даволаш учун саройга кўп қатнаяпсиз. Хоҳлардимки ўзингиз сарой қурсангиз. Бундай сарой жуда кўп, атрофдаги шаҳар ва қишлоқларни ҳар бирида битта ёки иккитадан бўлиши шарт. Қанча кўп бўлса шунча яхши.» Ўғил «хўп» дептию, лекин: «Қайси маблағ эвазига, қандай сарой қуриш мумкин?» — деб ўйлабди. Бир неча кун ўтгач Ибн Сино бир донишманд олдига бориб, дейди: «Отам кўплаб сарой қуришимни буюрдилар. Нима қилишим керак? Шунда мўйсафид табассум қилиб: «Бухорои Шарифга, барча атрофдаги шаҳар ва қишлоқлардан саёҳатчилар, савдогарлар, косиб ва шоирлар, деҳқон, ҳунармандлар ташриф буюришади. Сиз уларнинг ёнига боринг, дўст орттиринг. Ҳалол, доно кишилардан топинг, дўст бўлинг, меҳмон қилиб, олдига дастурхон солинг. Яхши одамларни кўп танисангиз, Сиз ҳам айланиб улар томонга бориб қолсангиз, улар ҳам сизни қучоқ очиб кутиб олади. Уларни уйлари сизнинг саройингиз бўлиб қолади, бўтам», деган эканлар.

Донишманднинг маслаҳатидан яхши дўст, одамий улфат орттириш нечоғлик аҳамиятли эканини кўриш мумкин. Оғир дамларда дўстига ёрдам бериш, бетоб бўлганда холидан хабар олиш эса олижаноб одатлардандир. Ибн Сино донишманд маслаҳати билан жуда кўп дўст орттириб, бечораҳол дўстларига қўлидан келган ёрдамини бериш одатини канда қилмабди. Қаерга бормасин унинг дўст-биродарлари қучоқ очиб кутиб олибди. Дардмандларга даво берибди. Қўлидан келса маслаҳат бериб, уларнинг ҳожатини чиқарибди. Қисқаси, табиб ҳамма жойда ўз уйи, дўстлари орасида бўлибди. Дўст, ўртоқни, энг яхши кишини меҳмоннавозлик билан кутиб, уни кўнглини олиш ҳам бир фазилатдир. Шунинг учун ҳам «Меҳмон — отангдек улуғ» деган гап бежиз айтилмаган. Уйимизнинг энг чиройли безатилган, покиза хонаси меҳмонхона деб аталади. Меҳмон учун, албатта, ширинликлар, мева-чевалар олиб қўйилади. Меҳмон келганда уни қучоқ очиб кутиб олишади ва ҳурмати жойига қўйилади. Меҳмондўстлик риштаблагининг боғланишини оилада фарзандлар ҳам яхши биладилар. Бирор сабаб билан уйларига ўзлари билган, тез-тез кўриб турадиган дўстлар келмай қолсалар, уларни сўраб ҳам қўядилар. Дўст танлаш, у билан ҳамфикр бўлиш, бир-бирини, ҳурматини, иззатини жойига қўйиш инсоний фазилатлардандир.

Баъзилар бор дўстининг мавқеидан фойда тегса дўст бўлиб, ундан наф тегмайдиган дамларда, мансабидан кетса ёки бошқа сабаблар билан дўстидан узоқлашади, уни унутади. Бундай инсонни кечириб бўлмайди. Бу яхши фазилат эмас.

Халқимизда «Буғдой нонинг бўлмаса ҳам буғдой сўзинг бўлсин», деган мақол бор. Хонадонингизга келган меҳмонни очиқ чеҳра билан кутиб олишга ҳаракат қилинг. Улуғ, эл назарига тушган яхши инсонлар кўп, улар ўз ота-оналарининг дўстларидан улар вафотидан кейин ҳам хабар олиб, тез-тез зиёрат қилиб турадилар. Ҳадис илмида ҳам отанг-онангга қадрдон бўлган кишиларнинг ҳолидан хабар олиб тур деган насиҳатлар бор. Бизнинг ота-боболаримиз удумини давом эттирган ҳолда, миллатимизнинг энг яхши одати — меҳмондўстликнинг қадрига етишимиз лозим. Биз авлодларимиз яратган эртак, ҳикоялар, қиссалар, ҳадис илмидан баҳраманд бўлиб борсак, ота-оналаримизни энг яхши хислатларини ўзимизда шакллантириб борсак, Ватанимизнинг ҳақиқий меҳмондўст, сертакаллуф, авлодлар руҳини шод қилган бўламиз.

Азизахон ЗАЙНУТДИНОВА, фалсафа фанлари номзоди, доцент.

Шеърият

ШАМОЛ

Баҳорни елкамга ортқила, шамол...

Измингда чайқалган лоларанг чаман
Тинчимни бермайин кўрсатсин жамол,
Шудрингли чаманни қўмсаб қучаман,
Саҳарлар уйқудан бедор эт, шамол!

Майлига, лолалар хаёлим олиб,
Ҳур қизлар базмини эсимга солсин:
Майлига қоқинсам, ҳовлиқиб, толиб...
Кўкатларнинг ранги тиззамда қолсин...

Шудринг жилосида нигоҳим қотиб,
Тонглар ҳикматидан англайин рўё.
Тонгларим шундайин беором отиб,
Майли, гўзалликка бўлай маҳлиё.

Чеҳрамга лолалар жилоси кўчиб
Шундай қарши олай қуёшни ҳар кун.
Янги кунни алқаб, баҳорни қучиб,
Шудринг-ла ювайин майсалар гардин.

Майли сен ҳам — шамол, қаршимдан эсиб,
Лолалар атрини уфур, энтикма...
Мен чўққида ёнган лолаларни деб,
Янги сўқмоқ солиб интилай тикка...

Қизлар этагини тортқила, шамол,
Атлас жилосидан кўзим қувонсин.
Баҳорни елкамга ортқила шамол,
Вужудим лолалар қўйнида қолсин!..

ОТАЁР.

БОЙЧЕЧАК

Тоғу тошдан униб чиққан
Бойчечак, бойчечак.
Ассалом деб кулиб чиққан
Бойчечак, бойчечак.

Кўм-кўк баҳор элчисисан
Бойчечак, бойчечак.
Янги ҳаёт белгисисан
Бойчечак, бойчечак.

Энг биринчи очилишга
Тайёр турган ғунчасан,
Ғунчасан.
Биз — бахтиёр болаларга
Ўхшаб кетдинг мунча сан,
Мунча сан.

Гунафшадан олдин чиққан
Қир гулисан, қир гулисан
Қир гули.
Яшил кўйлак кийган дала
Сунбулисан, сунбулисан
Сунбули.

Япроғингда яйраб ўйнар
Офтоб нури — зарраси,
Зарраси.
Еллар сенга қўшиқ куйлар
Гўё она алласи,
Алласи.

Кел биз билан бўл қадрдон,
Чаккамизга тақайлик,
Тақайлик!
Тинч, мусаффо турсин осмон,
Биз шодланиб боқайлик
Боқайлик.

Тоғу тошдан униб чиққан
Бойчечак, бойчечак.
Ассалом деб кулиб чиққан
Бойчечак, бойчечак.

Наримон ОРИФЖОН.

Кўклам яқинлашгани сайин қуёш тафти танага роҳат бахш этадиган паллалар киради. Бундай пайтларда офтобрўяда суҳбатлашиб ўтирганга нима етсин?

Миртемир Қодиров олган сурат.

Қаҳқаҳа

«ЁЗИШНИ БИЛАРКАНСИЗ-КУ»

Театршунос ёш драматургга:

— «Фожеий драма» ёзибсиз. Лекин, «асар»ингизда «фожеа» деярлик... йўқ.

— Демак асарим қаҳрамонларини икки мартадан «ўлдиришим» керакда-а?!

* * *

Бир қиз ҳаваскор рассомга турмушга чиқди. Орадан бир неча кун ўтгач, дугоналари ундан сўрашди:

— Хўш, қандай яшаяпсизлар?

— Жудаям яхши. Эрим сурват чизади. Мен овқат пишираман. Сўнг иккаламиз «ким нимани чизгани» ёки «қандай овқат пиширгани» ҳақидаги жумбоқни ечамиз.

* * *

ДАН ходими ҳайдовчига:

— Йўл қоидасини буздингиз! Дарҳол тушунтириш хати ёзингиз?!

— Саводим йўқроқ...

— Ундоқ бўлса... талонингизни тешаман!

...Ҳайдовчи битта юзталикни гувоҳнома орасига қўйиб, назоратчига узатди.

— Мана, ёзишни билар экансиз-ку, — деди назоратчи. — Лекин бундан кейин бирнинг ўрнига 5 қўйишни унутманг, хўпми?!

Абдуазиз ҲОШИМОВ.

Маънавият

БУЮК АЛЛОМАЛАРИМИЗ МЕРОСИ

Тошкент давлат университетининг «Маънавият ва маърифат» маркази «Буюк алломаларимиз» мавзусида лекторий ташкил қилди.

Университетнинг профессор-ўқитувчилари, талабалари иштирок этган лекторийнинг биринчи машғулоти академик Музаффар Хайруллаевнинг буюк қомусий олим Форобий ҳақидаги маърузаси билан бошланди. Олим ўз маърузасида Уйғониш даври ва бу даврнинг алломалари ҳақида, иккинчи муаллим деб топилган Форобийнинг жаҳон фалсафаси тарихидаги ва юнон фалсафасининг шарқда кенг ёйилишидаги роли, илм-фаннинг турли соҳаларидаги фаолияти ва қолдирган мероси, унинг ўша даврга хос бўлган илм-фанни эгаллаш услублари ва бошқа қатор масалаларга тўхталди.

Янги лекторийнинг келгуси машғулотларида буюк алломаларимиз Абу Али ибн Сино, Хоразмий, Беруний, Имом Бухорий, Ат-Термизий, Баҳоуддин Нақшбанд, Аҳмад Яссавий, Аҳмад Югнакий, Навоий, Улуғбек ва бошқаларнинг бой илмий, маънавий-маданий мероси, шарқона умуминсоний қадриятлари билан талабаларни таништириш вазифасини ўз олдига қўяди. Маърузалар билан ижтимоий фанларнинг турли соҳаларида тадқиқот ишлари олиб бораётган олимларнинг чиқишлари режалаштирилган.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«Ўзбекистон почтаси» концерни шартнома асосида олий маълумотли, алоқа соҳасида иш тажрибаси бўлган, ёши 35 дан ошмаган, инглиз (ёки француз), ўзбек ва рус тилларини биладиган мутахассисни Халқаро бўлим бошлиғи лавозимига (иш хорижий сафарлар билан боғлиқ), шунингдек амалий иш тажрибаси бўлган тафтишчи-бухгалтерни ишга таклиф қилади. Тошкент шаҳрида пропискаси бўлиши шарт.

Мурожаат учун: Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй (Олой бозори ёнида).

тел: 34-89-41, 33-57-47.

Ўзбекистон Республикаси Марказий Банки ҳузуридаги Тошкент Банк ҳисоб-кредит коллежи

иқтисодий олий маълумотга эга бўлган ёш мутахассисларни танлов асосида

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Иш ҳақи соатбай, мукофот ва ижтимоий тўловлар асосида тўланади.

Коллеж манзилгоҳи — Тошкент, Алгоритм даҳаси, У. Юсупов кўчаси 1-уй. (Эшонгузар бозори ёнида, Ҳалқа йўли ёқасида).

1997 йил 1 ва 2 март кунлари МҲСК ўйингоҳида (Мирзо Улуғбек метро станциясида) — МҲСК (Тошкент) — МАСК (Москва) жамоалари ўртасида халқаро учрашув бўлиб ўтади. Ўйин соат 14.00 да бошланади.

Акмал Икромов туманидаги кўп тармоқли «Дилшодбек» хусусий фирмасининг йўқолган думалоқ муҳри

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Собир Раҳимов туманидаги «Учқун» кичик корхонаси

ТУГАТИЛАДИ.

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади.

Яккасарой туманидаги «Ифо» хусусий фирмаси

ТУГАТИЛАДИ.

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади.

ЎФА Генетика институти жамоаси генинженерлик лабораториясининг мудири Б. К. Ирисбоевга отаси

Қобул Нурмуҳаммедович ИРИСБОЕВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

7-кўприк қурилиш тресті жамоаси трест бошқарувчиси Равшан Абдунабиевич Абдуяминовга оналари

Башорат ая АБДУҚОДИРОВАнинг

вафот этганликлари муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Адолат» нашриёти жамоаси нашриёт ходими Н. Зокировга отаси

Ҳикмат ЗОКИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Тошкент врачлар малакасини ошириш институти ректорати, касаба уюшмаси ташкилоти ушбу институт 2-педиатрия кафедрасининг ассистенти, тиббиёт фанлари номзоди

Салима НАБИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

3 мартдан 9 мартгача кўриб, дам олинг

ДУШАНБА, 3

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Санъат ғунчалари».
9.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Инсон қалбига йўл».
9.15 «Марсия». Бадиий фильм. 3-серия (Италия).
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Замин фидойилари». Публицистик кўрсатув.
10.30 «Рикки-Тикки-Тави». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.20 «Одамлар орасидаги бўри боласи». Бадиий фильм.
12.40 «Илм — ўзликни билмакдир».
13.10 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
13.40 «Мен туғилган тупроқ».
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 14.50 «Фитрат ва саҳна санъати».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Эркатой».
18.30 «Ташаббус». Тадбиркорлар кўрик-танлови.
18.50 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.35 Ўзбекистон Республикаси хотин-қизларининг I конференцияси олдидан. «Умр лаҳзалари». Телеочерк.
21.45 «Вақт». Публицистик кўрсатув.
22.05 «Бу оқшом...»
22.30 «Морена Клара». Телесериал.
23.15 «Дилнавоз садолар».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Олтин мерос. «Дугоҳ».
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Қалбимда Ўзбекистон».
18.55 «Оловуддин-97». Киноконцерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Спорт қитъаси».
22.20 «Бебаҳо лаҳзалар».
22.25 Кундалик.
22.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.50 «Кинонигоҳ».
00.20 — 00.30 Кундалик.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Хива гиламлари». Телефильм.
18.10 Эълонлар.
*
18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 6-серия (Канада).
22.30 «Кругозор». Тележурнал.
*
22.50 — 23.10 Россия давлат телевидениеси.
*
23.10 Эълонлар.
23.15 — 23.20 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультькарусель».
19.05 «Умид».
19.35 Эълонлар.
19.40 «Тасвир».
20.00 «Жаҳон».
20.20 Авторейд.
20.30 Кечки сеанс. «Ўйна, ўйна!». Бадиий фильм. 2-серия.
21.30 «Душанба». Публицистик кўрсатув.
21.40 «Аёл».
22.10 Эълонлар.
22.15 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.05 «Спорт-тайм».
23.35 «Сен мени хафа қилдинг». Н. Сенчукова.
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 4

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Зумраша». Киножурнал.
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ тадбиркорлари».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.
*
12.00 «Фаввора». Бадиий фильм.
13.30 Зангиота тумани «Ҳосил» ансамблининг концерти.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.00 Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига номзодлар. Ўлмас Умарбеков, Фарҳод Олимов. «Фотима ва Зуҳра». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. 1-қисм.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
18.25 «Чемпион билан учрашув».
18.45 «Санъат дўстликка чорлайди».
19.05 «Ислоҳот одимлари».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Адолат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Тўртинчи ҳокимият».
21.20 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
22.25 «Замон».
22.35 А. Шарипова, М. Бафоев, Б. Йўлдошев. «Буюк Ипак йўли». Мусиқий спектаклдан лавҳалар.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Олтин мерос. «Регистон». Манзарали фильм.
00.05 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 ТВ плюс...
18.40 «Киносайёра».
19.00 «Олтин кент».
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 ТВ плюс...
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.30 «Акс».
21.50 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
22.10 Кундалик.
22.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.35 «Кинонигоҳ».
00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Типратикан, кучукча ва Нико исмли бола». Мультфильм.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 7-серия.
22.30 «Сумалак». Телефильм.
*
22.50 — 23.10 Россия давлат телевидениеси.
*
23.10 Эълонлар.
23.15 — 23.20 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш кўрсатуви.
19.15 «Америкага назар».
19.45 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Ўйингоҳ плюс оила».
21.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.55 «Истеъдодлар ва мухлислар».
22.25 Эълонлар.
22.30 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.20 ТВ IV да «Немис тўлқини».
23.45 «Жиллет-спорт».
00.15 — 00.25 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 5

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Меҳримиз сизга». Ғанижон Тошматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
8.55 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Нафосатга бахшида умр».
9.15 ЎзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Фермер». Тележурнал.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Бола бошидан...»
11.30 «Ассалом, япон тили».
*
12.00 «Курьер». Бадиий фильм.
13.30 Самбо бўйича Ўзбекистон чемпионати.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.20 Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига номзодлар. Ўлмас Умарбеков, Фарҳод Олимов. «Фотима ва Зуҳра». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. 2-қисм.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бир хўтикча яшаган экан». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...».
18.25 «Дилнавоз садолар».
18.35 «Замон билан ҳамнафас».
18.45 «Тасаввур олами». Ўзбекистон халқ рассоми Ж. Умарбеков.
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Назар». Публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари.
21.20 «Дилнавоз садолар».
21.40 «Талқин. XX аср».
22.10 «Автоолам».
22.25 «Морена Клара». Телесериал.
23.10 «15 дақиқа спорт ҳақида».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Дойче-Велле» тақдим этади...
19.05 «Зерикмай десангиз».
19.15 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Кинонигоҳ».
22.30 «Зерикмай десангиз».
22.40 «Спорт қитъаси».
22.55 Кундалик.
23.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.15 — 00.25 Кундалик.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Дархон». Телефильм.
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 8-серия.
22.30 «Шоҳсупа сари йўл».
*
22.55 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.
*
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Бизнен мирас».
19.30 «Дунё ва болалар».
19.50 «Тошкентнома».
20.20 «Мусиқий меҳмонхона».
20.50 «Кафолат».
21.10 «Мезон».
21.35 «Ер курраси».
21.55 Эълонлар.
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.50 Эълонлар.
22.55 «Экстремал ўйинлар».
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 6

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Лирик концерт.
8.55 Иқтисодиёт чорраҳаларида.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Кашф этилаётган имкониятлар».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 Ўзбек тилини ўрганамиз.
11.30 География.
*
12.00 Тўлқин. «Қайнар ҳумча». Йўлдош Охунбобоев номидаги Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
13.00 «Муқаддас манзил». Публицистик кўрсатув.
13.25 «Уч қурбақа». Мультфильм.
13.35 «Туркистон — умумий уйимиз».
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.10 «Темир хотин». Бадиий фильм. 1-серия.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «2000 йилдан сўнг». Телесериал.
18.30 «Билиб қўйган яхши».
18.45 «Катта танаффус».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Марказ ва минтақалар».
21.30 «Дилнавоз садолар».
21.45 «Мутойиба». Пайшанба ҳазиллари.
22.00 «Одамлар орасида».
22.20 «Одобнома».
22.30 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 13 ва 14-қисмлар.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Спорт қитъаси».
9.30 «Қалбимда Ўзбекистон».
9.40 «Оловуддин-97». Киноконцерт.
10.10 «Бебаҳо лаҳзалар».
10.20 «Олтин кент».
10.35 «Акс».
10.55 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
11.15 «Зерикмай десангиз».
11.25 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
11.45 «Дунё бўйлаб».
12.35 — 14.15 «Кинонигоҳ».
* * *
18.00 Кундалик.
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам».
18.35 «Нафис мажлислар».
18.55 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.15 Оҳанглар.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Яқинроқ тур».
21.30 «7 дан 70 гача». Қизиқарли дастур.
21.50 Кундалик.
21.55 «Сеҳргар». Кўрсатув ва эълонлар.
22.15 «Кинонигоҳ».
23.55 «Спорт қитъаси».
00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Болалар учун фильм. «Димканинг хўрози».
18.10 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.15 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 9-серия.
22.25 ЎзТВ фондидан. «Шарқнинг етти гўзали». Мусиқий фильм.
*
22.50 — 23.15 Россия давлат телевидениеси.
*
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
19.30 «Айчурек».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 Болалар учун мультфильм.
21.15 «02» тўлқинида.
21.30 «Инспектор Фрост». Телесериал.
22.20 «Интер-спорт».
22.30 Эълонлар.
22.35 «Эллада».
23.05 «Каталог».
23.20 «Салом, масленица!».
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 7

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Кекса санъаткорлар куйлайдилар.
8.45 «Юзма-юз».
9.05 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 13 ва 14-қисмлар.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Аёл — олам сарвари». Телеочерк.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Математика.
12.00 «Яшнаб келди гулбаҳор».
12.30 «Халқ ижодиёти».
13.00 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
13.30 «Саҳна ҳаёти». «Наврўз-97» театр санъати фестивалининг якунлари.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.10 «Темир хотин». Бадиий фильм. 2-серия.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Сизга аталган кун». Болалар учун концерт.
18.30 Бизнес ҳафта якунлари.
18.45 «Эртага — шанба».
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мутолаа».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистон Республикаси хотин-қизларининг I конференцияси.
21.30 Тошкент. «Туркистон» саройи. Халқаро хотин-қизлар куни — 8 Мартга бағишланган тантанали йиғилиш ва санъат усталари ҳамда ёш ижрочилар концерти.
22.50 «Морена Клара». Телесериал.
23.30 Эълонлар.
23.35 «Ахборот».
24.00 «Ривоят».
00.10 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Кўзмўнчоқ».
9.40 «Жаноби Бинн ҳангомалари».
10.10 «Жозиба»
10.20 «Олтин кент».
10.35 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
11.00 Видео — «О».
12.40 — 13.10 «Спорт қитъаси».
* * *
18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...»
18.35 Телевидение ва театр.
19.00 «Аралаш-қуралаш».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мусиқали гулдаста».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.50 «Ханда дўкони».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 «Кинонигоҳ».
00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Жунгар тритонлари». Телефильм.
18.15 Эълонлар.
*
7.30 — 9.00, 18.20 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Калеба қизлари. Эмили». Телесериал. 10-серия.
22.25 «Мусиқа ҳамма учун».
*
22.50 — 23.15 Россия давлат телевидениеси.
*
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Байрам табриги.
18.55 «Мультькарусель».
19.10 Байрам табриги.
19.15 «Умид чечаклари».
19.45 «Маънавият ва Ислом».
20.15 «Инспектор Фрост». Телесериал.
21.05 Байрам табриги.
21.10 Эълонлар.
21.15 «Ноёб асарларни овлаб». Телесериал (Италия).
22.05 «Сирдошим».
22.35 Байрам табриги.
22.40 Эълонлар.
22.45 «Жума куни, ишдан сўнг».
23.25 «Латофат».
23.40 «Бу бўстон аро...»
00.10 — 00.20 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 8

8 МАРТ ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИ

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Тараннум». Мусиқий дастур.
9.05 «Содиқ дўстлар». Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Тошкент. «Туркистон» саройи. Халқаро хотин-қизлар куни — 8 Мартга бағишланган санъат усталари ва ёш ижрочилар концерти.
11.00 «Катта танаффус». Байрам сони.
11.40 «Аёл борки, олам мунаввар...» Публицистик кўрсатув.
12.10 «Онажоним — жонажоним». Кичкинтойларнинг байрам дастури.
12.40 Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига номзодлар. Абдулла Қодирий. «Меҳробдан чаён». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
15.00 Спортимиз маликалари.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
15.20 «Мен ёшликман».
15.50 «Ватанпарвар».
16.10 «Ғазалхон — ёшлигим».
16.30 «Сенинми, шошмай тур!». Мультфильм.
16.50 «Маънавият» видеоканали.
*
17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 «Совға».
18.10 «Ранглар жилоси».
18.20 «Меҳр қолур...»
18.40 «Санъатимиз онахонлари». Халқаро хотин-қизлар кунига бағишланган мусиқий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Таъзим».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Хайрат».
21.20 «Нозик». Халқаро хотин-қизлар кунига бағишланган байрам базми.
22.30 «Азиз сиймолар».
«Тунги ёғду»
Дам олиш дастури:
23.00 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.20 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Дил». Бадиий фильм. 1—2-сериялар (Ҳиндистон).
01.50 «Менинг дилбар маликам». Поль Мориа оркестрининг концерти.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.20 Телевидение ва театр.
9.45 «Аралаш-қуралаш».
10.10 «Мусиқали гулдаста».
10.40 «Ханда дўкони.
11.00 «Кинонигоҳ».
12.40 — 13.10 «Спорт қитъаси».
* * *
18.00 «Сен бир бахтли аёл бўласан». Клип.
18.05 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.40 Эълонлар.
18.45 «Айёмингиз муборак!» Табрик.
18.50 «Шараф тожи». Киноконцерт.
19.10 «Дубляж». Махсус сони.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Айёмингиз муборак!». Табрик.
20.00 «Дармон».
20.15 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 Оҳанглар ва эълонлар.
21.40 Видео — «О». «Уйимдаги бегона» (Миср).
23.30 «Айёмингиз муборак!» Табрик.
23.35 Киноҳазил.
23.50 «Спорт қитъаси».
00.10 — 00.20 «Сен бир бахтли аёл бўласан». Клип.

III

18.15 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
18.20 — 23.50 Россия жамоат телевидениеси.
*
23.50 Эълонлар.
23.55 — 00.05 «Бешик тўй». Телефильм.

IV

9.00 Аэробика.
9.20 Кинонинг олтин асри. «Мистер Питкин душман ортида». Бадиий фильм.
10.45 «Қор маликаси». Навоий номидаги Давлат академик Катта театрининг спектакли.
11.35 «Рақслар қанотида».
12.05 «Комедиантлар».
12.25 «Тақдирлар».
12.55 «Шанба эртаги».
13.55 Эълонлар.
14.00 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
14.50 — 15.10 Корейс тилини ўрганамиз.
* * *
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «Шанба оқшомида».
19.10 Эълонлар.
19.15 «Чинсэн».
19.45 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.35 «Олам ва одам».
21.00 «Болалар дейишади...»
21.05 «5 дақиқа ўзинг учун».
21.10 «Спектаклдан сўнг».
21.35 «Болалар дейишади...»
21.40 «Ассалом, Франция».
22.10 «Эсдалик учун дастхат».
22.40 «Болалар дейишади...»
22.45 Кинонинг олтин асри. «Янги амазонкалар». Бадиий фильм (Польша).
00.25 «Жиллет-спорт».
00.55 «Бу ажиб дунё».
01.10 Эълонлар.
01.15 — 01.25 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 9

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
11.40 «Ўзбекистон спорти».
12.00 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 27-кўй.
12.40 «Цирк! Цирк! Цирк!»
13.10 «Спортландия» чорлайди. Ўзбекистон — Белорусия.
14.00 «Қайнона». Бадиий фильм.
15.15 — 16.15 «Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Катта танаффус» янгиликлари.
18.20 «Марсия». Бадиий фильм. 4-серия (Италия).
19.00 «Келгуси ҳафтада».
19.15 «Соғинч».

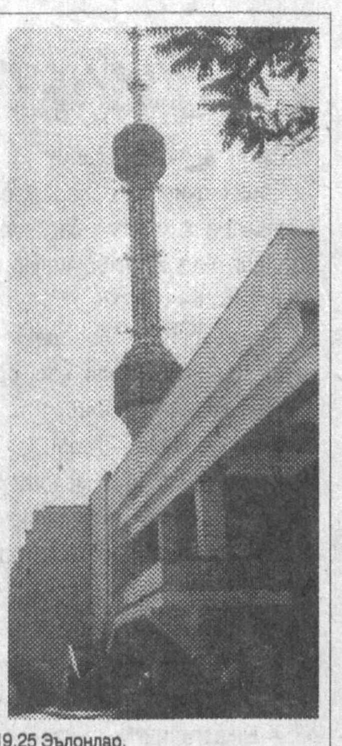

19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Илҳом сатрлари.
20.05 «Эгиз қўшиқлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Минбар».
21.15 «Мусиқа салтанати».
21.35 «Шахс ва баҳс».
22.00 Диққат, премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 28-кўй.
22.40 Футбол олами.
23.10 «Келгуси ҳафтада».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 Тунги сеанс. «Онтарио соҳилида бўлган воқеа». Бадиий фильм.
01.35 Тунги тароналар.
01.45 — 01.55 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 Мульти-пульти.
9.45 «Болажон» экрани.
11.25 «Дунё кўриб дунё ярат».
11.40 «Дилором наволар».
11.50 «Унутилмас тасмалар».
13.20 «Эҳтиром».
13.45 «Мувозанат» — келгуси ҳафта тақвими.
13.55 «Мафтункор чеҳралар».
14.20 Видео — «О».
16.00 Кундузги дастур ниҳояси.
* * *
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ниҳол».
18.30 Мульти-пульти.
19.00 «Таманно».
19.10 «Табиат шифохонаси».
19.20 «Имло».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мухлис ТВ-2»
20.15 «Дилором наволар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Унутилмас тасмалар».
22.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.45 Видео — «О».
00.15 «Даракчи».
00.25 «Мувозанат»—келгуси ҳафта тақвими.
00.35 Дастур ниҳояси.

III

18.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
18.10 — 21.50 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.50 Эълонлар.
21.55 «Бургут бошли бардошли қуш». Телесериал. 3 — 4-сериялар.
23.15 — 23.40 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
9.40 «Эртакларнинг бу сеҳрли олами».
11.20 «Парле ву франсе?».
11.50 Киносалон. «Етти». Бадиий фильм.
13.50 «Подиум».
14.10 «Иштирок этувчилар».
14.40 Эълонлар.
14.45 «Сенинг вақтинг».
15.15 «Афсоналар ва ҳақиқат».
15.55 «Телеташриф».
16.10 Кундузги сеанс. «Марко Поло». Бадиий фильм.
*
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
19.15 «Менинг кўчам».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
20.05 «Биргаликда куйлайлик».
21.05 «ТВ IV да етти кун» (рус тилида).
21.20 Эълонлар.
21.25 Киносалон. «Келинлар қўзғолони». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
22.40 «Мусиқий олимп».
23.10 «Камбағал кишилар». Қисқа метражли бадиий фильм.
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!».

(ЎзТВ III канали орқали)

РЖТ ва РДТ КЎРСАТУВЛАРИ

ДУШАНБА, 3

РЖТ

18.15 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
19.10 «Тиғиз пайт».
19.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
20.05 Душанба куни Познер билан. «Ниқобли одам» кўрсатуви.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».

РДТ

22.50 «Вести».

СЕШАНБА, 4

РЖТ

7.30 «Хайрли тонг».
* * *
18.15 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
19.10 «Тиғиз пайт».
19.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
20.00 «Эслашлари учун...» Юрий Богатирев. Кўрсатувни Л. Филатов олиб боради.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».

РДТ

22.50 «Вести».

ЧОРШАНБА, 5

РЖТ

7.30 «Хайрли тонг».
* * *
18.15 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
19.10 «Тиғиз пайт».
19.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
20.05 «Мавзу».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».

РДТ

22.55 «Вести».

ПАЙШАНБА, 6

РЖТ

7.30 «Хайрли тонг».
* * *
18.15 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
19.10 «Тиғиз пайт».
19.35 «Жентельмен-шоу».
20.05 «Менинг оилам» кўрсатувидаги қизиқарли воқеалар.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».

РДТ

22.50 «Вести».

ЖУМА, 7

РЖТ

7.30 «Хайрли тонг».
* * *
18.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
19.15 «Инсон ва қонун».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».

РДТ

22.50 «Вести».

ШАНБА, 8

РЖТ

18.20 Эстрада юлдузлари концерти.
19.25 Олтин серия. «Москва кўзёшларга ишонмайди». 1-серия.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 «Время».
21.40 «Москва кўзёшларга ишонмайди». 2-серия.
23.15 «Кулги панорамаси». Кўрсатувни Е. Петросян олиб боради.

ЯКШАНБА, 9

РЖТ

18.10 1997 йил қўшиқлари.
19.00 «КВН-97».
21.00 «Время».

Тошкент оқшоми
Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65. факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-077. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилди. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 8.795 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.